

BELEIDSVISIE EXTERNE VEILIGHEID
Gemeente Bergen

Prevent
Adviesgroep

BELEIDSVISIE EXTERNE VEILIGHEID

Gemeente Bergen

Titel

Beleidsvisie externe veiligheid, gemeente Bergen

Opdrachtgever

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Postbus 416

1800 AK ALKMAAR

Rapportdatum

29 april 2014

Projectnummer

150P5

Versie

V0.5

Prevent Adviesgroep B.V.

De Dijken 7f, 1747 EE

Tuitjenhorn

Postbus 82, 1800 AB

Alkmaar

T 0224 55 28 88

F 0224 55 11 90

info@preventadviesgroep.nl

Projectleider

De heer J.H. van Hooren

T 0224 55 11 91

j.vanhooren@preventadviesgroep.nl

Auteur

De heer J.H. van Hooren

T 0224 55 11 91

j.vanhooren@preventadviesgroep.nl

INHOUDSOPGAVE

1	Managementsamenvatting	5
2	Inleiding	7
2.1	Aanleiding	7
2.2	Waarom een beleidsvisie Externe Veiligheid?	7
2.2.1	Kaders van de rijksoverheid	7
2.2.2	Beleidsvrijheid	8
2.2.3	Duidelijkheid voor burgers en bedrijven	8
2.2.4	Afstemming en sturing: binnen en buiten	8
2.3	Voor wie is deze visie bedoeld	10
2.4	Het ambitieniveau	10
3	Juridisch kader in een notedop	11
3.1	Besluiten externe veiligheid	11
3.2	Plaatsgebonden risico en groepsrisico	12
4	Typering en omgeving	14
4.1	Algemeen	14
4.2	Woongebieden (gele zone)	14
4.3	Buitengebieden (groene zone)	15
4.4	Bedrijventerreinen (rode zone)	15
4.5	Infrastructuur	17
5	Risicobronnen	18
5.1	Inrichtingen met gevaarlijke stoffen en activiteiten	18
5.2	Transport van gevaarlijke stoffen	19
5.2.1	Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg	19
5.2.2	Vervoer van gevaarlijke stoffen over water	20
5.2.3	Vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen	20
5.2.4	Plasbrandaandachtsgebieden	21
5.3	Bestaande knelpunten	21

6	Visie externe veiligheid	22
6.1	Visie en ambitieniveau	22
6.2	Overwegingen bij actualisatie ambitieniveau	22
6.2.1	Ambitieniveau ten aanzien van woonwijken	22
6.2.2	Ambitieniveau ten aanzien van lintbebouwing en buitengebied	24
6.2.3	Ambitieniveau ten aanzien van bedrijventerreinen	26
6.3	Ambitieniveau Bergen	28
7	Instrumentarium Bergen	29
7.1	Aanpak	29
7.2	Beschikbare instrumenten en informatiebronnen	29
7.2.1	Omgevingsvergunningen	30
7.2.2	Routering	30
7.2.3	Ruimtelijke ontwikkelingen	31
7.2.4	Risicokaart	31
7.2.5	Rampenbestrijding	32
8	Organisatie	35
8.1	Inleiding	35
8.2	Benodigde middelen en organisatie	35
8.3	Omgevingsvergunningen	36
8.4	Ruimtelijke besluiten	36
8.5	Verkeersbesluiten	36
8.6	Rampenbestrijding	37
8.7	Kennisopbouw met betrekking tot externe veiligheid	37
Bijlage 1	Lijst van gebruikte begrippen	
Bijlage 2	Wettelijk kader	
Bijlage 3	Overzicht kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten	
Bijlage 4	Kaart risicovolle inrichtingen	
Bijlage 5	Kaart transportroute weg	
Bijlage 6	Kaart hoge druk buisleidingen	
Bijlage 7	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	

1 Managementsamenvatting

In deze beleidsvisie is een beeld geschetst hoe de gemeente Bergen wil omgaan met Externe Veiligheid (hierna EV). EV gaat over het beheersen van risico's die voor de burgers ontstaan bij het gebruik en de opslag van gevaarlijke stoffen zoals vuurwerk, LPG en chemicaliën en het vervoer daarvan over de weg, over het water, op het spoor en door buisleidingen.

In oktober 2004 is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (hierna genoemd BEVI) in werking getreden, met daarin normen voor afstanden tussen burgers en gevaarlijke stoffen. Dit heeft gevolgen voor de ruimtelijke inrichting van de gemeente en voor de omgevingsvergunning-verlening. Daarnaast zijn er specifieke regels voor o.a. vuurwerk en munitie. De wetgeving geeft aan hoe omgegaan moet worden met het spanningsveld tussen wonen en werken.

Met dit document is het beleid vastgelegd en is een instrument voorhanden welke bij de uitvoering kan worden gebruikt. De gemeentelijke taken die afdelingsoverschrijdend zijn, de verantwoordelijkheden en de wijze van uitvoeren zijn hiermee beschreven. Er zijn vier primaire doelen gesteld.

- Voldoen aan wettelijke bepalingen;
- De gevolgen van incidenten beperken tot een algemeen aanvaard niveau;
- Het ontstaan van nieuwe conflicterende situaties voorkomen;
- Het vastleggen van een lokaal vastgesteld ambitieniveau.

De beleidsvisie is gemaakt om de gemeente, de veiligheidsregio en de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord een duidelijk kader te geven voor het omgaan met externe veiligheid. De visie geeft aan waar ontwikkelingen mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Die informatie is niet alleen voor bestuurders van belang, maar ook voor het ambtelijk apparaat. De ambtenaren binnen de gemeente geven uitvoering aan het beleid en kunnen met de visie in de hand duidelijk communiceren richting burgers en bedrijven hoe Bergen omgaat met risico's en veiligheid. De visie is dus bedoeld voor zowel bestuurders en ambtenaren als voor inwoners en bedrijven. Daarnaast hebben ook externe partijen zoals de provincie, buurgemeenten, buisleidingbeheerders en transporteurs van gevaarlijke stoffen met deze visie een duidelijk beeld van externe veiligheid binnen de gemeente Bergen.

Binnen de gemeente is momenteel geen sprake van grote knelpuntsituaties rond externe veiligheid. Er liggen wel een aantal aandachtspunten. Er is recent geconstateerd dat in een aantal gevallen knelpunten kunnen ontstaan als bestemmingsplannen niet worden aangepast, met name rond hoge druk buisleidingen die de gemeente doorkruisen. Ook een aantal omgevingsvergunningen van risicovolle objecten zijn niet volledig actueel. Het risicoregister van Bergen, als onderligger van de publieke risicokaart is gevuld en compleet, maar nog niet volledig actueel. Er is recent vanuit de veiligheidsregio geïnventariseerd bij welke risico-objecten een actualisatie nodig is. De risicokaart, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) en het Informatiesysteem Overige Ramptypen (ISOR) moeten minimaal jaarlijks worden geactualiseerd. Een actualisatie van het risicoregister is inmiddels ingezet en wordt begin 2014 afgerond.

De rijksoverheid actualiseert de risicokaart ten aanzien van de ligging van en transport door buisleidingen als ook van de routes gevaarlijke stoffen over rijkswegen. Hier kan Bergen zelf niets aan veranderen.

Het voorliggende beleidsdocument kent geen einddatum. Het is een dynamisch document, dat geactualiseerd wordt zodra daartoe aanleiding is. Voorbeelden zijn een gewijzigd standpunt ten aanzien van het ambitieniveau, wijzigingen in wet- en regelgeving of de komst/het verdwijnen van risicobronnen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in het nut van een beleidsvisie, het doel en voor wie de BvEV is bedoeld. Hoofdstuk 3 geeft het juridische kader van het EV-beleid op hoofdlijnen weer. In bijlage 2 is een uitgebreidere tekst van het wettelijk kader opgenomen. Hoofdstuk 4 geeft een typering van de gemeente. De soorten risicobronnen zijn beschreven in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 beschrijft de visie en het ambitieniveau van de gemeente ten aanzien van externe veiligheid. In hoofdstuk 7 worden maatregelen genoemd waarmee het veiligheidsniveau kan worden beïnvloed. Hoofdstuk 8 geeft tenslotte de rol van de organisatie weer. In de bijlagen zijn voornamelijk achtergronddocumenten opgenomen.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

Enkele rampen en incidenten zoals de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam hebben ertoe geleid dat de rijksoverheid diverse maatregelen heeft genomen om zicht te krijgen in de verschillende risicobronnen in Nederland en het optimaliseren van de risicobeheersing rondom die risicobronnen. Maatschappelijk gezien hebben deze rampen eveneens een belangrijke bijdrage geleverd aan de bewustwording van het leven met veiligheidsrisico's. Helder is dat de huidige maatschappij nu eenmaal veiligheidsrisico's met zich meebrengt, maar dat er wel grenzen aan deze risico's gesteld moeten worden.

Om de veiligheidsrisico's te beheersen zijn door de rijksoverheid diverse nota's, wetten en besluiten tot stand gekomen die leidend zijn voor de externe veiligheidstaken van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om wet- en regelgeving waarin risiconormen zijn gesteld voor inrichtingen die met gevaarlijke stoffen werken en/of gevaarlijke stoffen vervoeren. Naast de landelijke sturing nemen ook provincie, samenwerkingsverbanden en gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid om de veiligheidsrisico's voor haar burgers zo beperkt mogelijk te houden.

2.2 Waarom een beleidsvisie Externe Veiligheid?

2.2.1 Kaders van de rijksoverheid

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de hoogte van de risico's, heeft de rijksoverheid richtwaarden en grenswaarden gesteld. Zo zijn met het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Daarnaast stelt het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo'99) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Ten aanzien van transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Rnvgs) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van toepassing. Op dit moment is er regelgeving in voorbereiding die de circulaire Rnvgs zal vervangen. Het gaat om het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). In deze beleidsvisie is op onderdelen al aansluiting gezocht bij die regelgeving.

2.2.2 *Beleidsvrijheid*

Naast het feit dat vanuit de rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, laat de wet- en regelgeving ook ruimte aan gemeenten en provincies om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin hebben gemeenten en provincies de vrijheid om binnen kaders voor de bescherming van groepen burgers (groepsrisico) eigen beleid vast te stellen. Dit geldt in beperkte mate ook voor het plaatsgebonden risico. Vanuit de verantwoordelijkheid van de gemeente Bergen voor het bieden van veiligheid voor haar burgers wenst de gemeente een heldere visie op veiligheid binnen het grondgebied.

2.2.3 *Duidelijkheid voor burgers en bedrijven*

Het veiligheidsbeleid is primair gericht op het beschermen van burgers in de gemeente Bergen. In die zin moet het voor burgers duidelijk zijn aan welke risico's zij worden blootgesteld. Daarnaast heeft het veiligheidsbeleid ook consequenties voor bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan, gebruiken en/of vervoeren en consequenties voor de ruimtelijke ordening.

2.2.4 *Afstemming en sturing: binnen en buiten*

Het beheersen van veiligheidsrisico's is een multidisciplinair proces, waarbij verschillende partijen nodig zijn. Zowel partijen binnen de organisatie als daarbuiten. Het is voor de beheersing van veiligheidsrisico's van groot belang dat er voor alle betrokken partijen duidelijkheid bestaat over het externe veiligheidsbeleid van de gemeente. Afstemming is daarbij van belang, aangezien incidenten zich niet houden aan (gemeente)grenzen. Daarnaast zal binnen de gemeente Bergen continu aandacht moeten zijn voor de kwaliteit van het externe veiligheidsbeleid.

Binnen de gemeente zijn in ieder geval de volgende disciplines betrokken bij het besluitvormingsproces:

- Ruimtelijke Ordening => besluitvorming volgens Wro, dus o.a. bestemmingsplannen vaststellen of wijzigen.
Milieu => omgevingsvergunningen voor inrichtingen, genoemd in het Bevi.
- Vergunningen => besluiten op basis van de Wabo, Woningwet, Bouwbesluit 2012, Gemeentelijke Bouwverordening en andere wet- en regelgeving.
- Toezicht en Handhaving => idem.
- Brandweer/veiligheidsregio => betrokken in het kader van de voorbereiding op rampenbestrijding, bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen.

Indien in het voornoemde besluitvormingsproces sprake is van beïnvloeding door inrichtingen met gevaarlijke stoffen, dan dient een risicoanalyse te worden gemaakt, uitgedrukt in het plaatsgebonden risico¹ ($PR=10^{-6}$) met daarbij horende afstandscriteria voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en daarnaast een toetsing aan de hoogte van het groepsrisico. Gemeenten zijn wettelijk gehouden om bij het vaststellen van ruimtelijke besluiten en bij het verlenen van omgevingsvergunningen rekening te houden met de EV-regelgeving.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord dient conform artikel 12, lid 3 en artikel 13, lid 3 van het Bevi bij bovengenoemde besluiten om advies te worden gevraagd. Dit advies betreft met name de verantwoording van het groepsrisico. Dit advies dient in te gaan op:

- de mogelijkheden om het groepsrisico zoveel mogelijk te beperken;
- de eventuele cumulatie van het groepsrisico;
- de bereikbaarheid van het object en de bluswatervoorziening (voorbereiding op rampbestrijding en zelfredzaamheid van aanwezigen).

Vergelijkbare risicoafwegingen dient het College te maken op basis van de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen voor het bouwen en ruimtelijk ontwikkelen in de directe omgeving van routes gevaarlijke stoffen (weg en water) en langs buisleidingen.

Bij alle genoemde besluiten dient een afweging te worden gemaakt voor het plaatsgebonden risico en/of het groepsrisico (zie voor de uitleg over deze begrippen hoofdstuk 3).

Het is de ambitie van de gemeente Bergen om door middel van een optimale ruimtelijke indeling van risicoveroorzakers en risico-ontvangers, een verantwoord niveau van fysieke veiligheid voor de samenleving te creëren.

Het doel van deze visie is om beleid te formuleren dat deze ambitie mogelijk maakt. Deze beleidsvisie gaat niet primair over het oplossen van bestaande saneringsgevallen (deze zijn bij het schrijven van deze visie niet aanwezig in Bergen), maar om het verstevigen van de veiligheid in de fysieke omgeving en de positie van de beleidsvisie in het bestaande beleid. Door het opstellen van goede afspraken en heldere procedures moet robuust beleid worden gecontinueerd ten aanzien van een veilige, fysieke leefomgeving.

¹ Uitleg van begrippen en afkortingen is opgenomen in bijlage 1.

2.3 Voor wie is deze visie bedoeld

De beleidsvisie is gemaakt om de gemeente, de veiligheidsregio en de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord een duidelijk kader te geven voor het omgaan met externe veiligheid. De visie geeft aan waar ontwikkelingen mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Die informatie is niet alleen voor bestuurders van belang, maar ook voor het ambtelijk apparaat. De ambtenaren binnen de gemeente geven uitvoering aan het beleid en kunnen met de visie in de hand duidelijk communiceren richting burgers en bedrijven hoe Bergen omgaat met risico's en veiligheid. De visie is dus bedoeld voor zowel bestuurders en ambtenaren als voor inwoners en bedrijven. Daarnaast hebben ook externe partijen zoals de provincie, buurgemeenten, huisleidingbeheerders en transporteurs van gevaarlijke stoffen met deze visie een duidelijk beeld van externe veiligheid binnen de gemeente Bergen.

Ten aanzien van inwoners en bedrijven kunnen initiatiefnemers van bijvoorbeeld een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in een vroeg stadium informatie verkrijgen over welke lokale eisen gelden ten aanzien van het beperken van het groepsrisico. Dan kan in geval van een principeverzoek direct worden bepaald of het initiatief gevolgen heeft voor het groepsrisico en of dat op die locatie is toegestaan. Op die manier is ook voor de initiatiefnemer in een vroeg stadium duidelijk of meegewerkt kan worden aan het verzoek en onder welke condities.

De regionale brandweer adviseert de gemeente ten aanzien van ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen. Het is goed de brandweer te betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van de beleidsvisie vanwege de adviesrol van deze organisatie in bouw- en ruimtelijke processen en bij de vaststelling van omgevingsvergunningen voor bedrijven en inrichtingen.

2.4 Het ambitieniveau

Met het opstellen van deze beleidsvisie wordt ook een ambitieniveau geïntroduceerd voor de gemeente Bergen. De wens voor het opstellen van een beleidsvisie is enerzijds ingegeven door aanpassingen in wet- en regelgeving en anderzijds door de ontwikkelingen binnen de gemeenten en het herijken van bestaande ambities.

De inhoudelijke overwegingen voor het vastgestelde ambitieniveau zijn weergegeven in hoofdstuk 6.

3 Juridisch kader in een notedop

Nederland is een dichtbevolkt land. Verschillende functies bevinden zich direct in elkaars nabijheid. Ook als die functies ten opzichte van elkaar schadelijk kunnen zijn. Bijvoorbeeld risicovolle activiteiten nabij een woonbestemming, een windmolenpark of een tankterminal. Deze activiteiten hebben gemeen dat een calamiteit bij de één, mogelijk rechtstreeks gevolgen heeft voor het functioneren van de ander.

Met regelgeving proberen we sturing te geven aan de verschillende functies die we kennen om de gevolgen van eventuele calamiteiten in te schatten en de fysieke omgeving daarop aan te passen. Hieronder volgt een weergave van het normstellende kader zoals dat in wet- en regelgeving is vastgelegd. Het juridisch kader is in dit hoofdstuk slechts summier beschreven omwille van de leesbaarheid. In bijlage 2 is het wettelijke kader nader uitgewerkt.

3.1 *Besluiten externe veiligheid*

Er is een grote hoeveelheid (landelijke) regelingen van toepassing op externe veiligheid. Hieronder een beknopt overzicht met toelichting.

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo-1999)

In Nederland is de Seveso II richtlijn (Europese wetgeving) in de nationale wetgeving vastgelegd in het Brzo-1999. Dit besluit heeft tot doel om mens en milieu te beschermen tegen ernstige (industriële) ongevallen met gevaarlijke stoffen. Binnen gemeente Bergen valt de puttenlocatie van Taqa Energy (Bergermeer) onder de werkingsfeer van het Brzo.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) gepubliceerd. Het besluit heeft betrekking op specifieke risicovolle inrichtingen en op ruimtelijke ordeningsaspecten. Binnen gemeente Bergen vallen twee inrichtingen onder de werkingsfeer van het Bevi, namelijk het LPG-tankstation van Texaco Genet (Egmond aan de Hoef) en de propaantank van Recreatiepark Aagtdorperduinen in Schoorl.

Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi)

De regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) geeft nadere regels voor de uitvoering van het Bevi.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Het Bevb regelt de taken en verantwoordelijkheden van de leidingexploitant en de gemeenten. Dit besluit geeft duidelijkheid over locaties en risicoafstanden voor ondergrondse buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling is in lijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Dit besluit is van toepassing op alle hoge druk buisleidingen die de gemeente Bergen doorkruisen.

Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

Het beleid rond de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen staat in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Rnvgs). De circulaire wordt vervangen door het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt), een wijziging van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs). Om de risico's voor omwonenden door ongevallen met gevaarlijke stoffen te beperken is zowel naar de transportroutes zelf als naar de omgeving daarvan gekeken. De circulaire is onder andere van toepassing op de wegen binnen de gemeente waarover het transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, zoals de provinciale wegen N510 en N511 en de rijksweg A9.

Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) is een landelijk register waarin het bevoegd gezag informatie over risicovolle bedrijven en transport van gevaarlijke stoffen vastlegt. Het RIVM is aangewezen als beheerder van het RRGS. Het IPO verzorgt het dagelijkse beheer en de helpdesk. Alle risico-objecten binnen de gemeente Bergen staan in het RRGS.

3.2 Plaatsgebonden risico en groepsrisico

Plaatsgebonden risico (PR) is een begrip dat uitdrukking geeft aan de mate van externe veiligheid van een locatie. Het PR wordt gedefinieerd als "de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen bij een risicovolle activiteit". Het begrip is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, en zal worden opgenomen in het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt).

In Nederland heeft de overheid bepaald dat in principe nergens in Nederland iemand een groter plaatsgebonden risico mag lopen dan 1 op de 1 miljoen per jaar (10^{-6} /jaar). Voor bestaande situaties geldt een tijdelijke norm van 1 op de 100.000 per jaar (10^{-5} /jaar).

Bij de toetsing van het plaatsgebonden risico wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn objecten waar personen doorgaans langere tijd verblijven en/of grote groepen mensen bijeenkomen en/of een slechtere mobiliteit kennen. Voorbeelden van kwetsbare objecten zijn woningen, scholen en ziekenhuizen. Beperkt kwetsbare objecten zijn overige objecten waar personen kunnen verblijven, zoals (kleinere) kantoren, winkels en sportterreinen. Voor kwetsbare objecten geldt de norm als grenswaarde; voor beperkt kwetsbare objecten is het een richtwaarde, waar gemotiveerd van kan worden afgeweken.

Naast het plaatsgebonden risico spreekt men ook over het groepsrisico (GR): de kans dat een groep personen om het leven komt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico (GR) beschrijft de kans per jaar dat een groep personen van een bepaalde grootte (bijvoorbeeld 10, 100 of 1000 personen) tegelijk slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Tegenwoordig wordt het begrip groepsrisico vaak ruimer beschreven, door ook kwalitatieve aspecten erbij te betrekken, waaronder de mogelijkheden voor de hulpverlening en de rampenbestrijding.

In paragraaf 6.2 worden de begrippen plaatsgebonden risico en groepsrisico vertaald, uitgezet naar een concreet ambitieniveau voor de gemeente.

4 Typering en omgeving

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de, voorzienbare, toekomstige ontwikkelingen in de gemeente Bergen. Indien zich bedrijven, vallend onder het Bevi of anderszins EV-relevant, in Bergen willen vestigen, kan die vestiging alleen worden gestuurd indien vooraf is beoordeeld waar dergelijke bedrijven wel en waar niet wenselijk zijn. Indien een dergelijke beoordeling niet plaatsvindt dan is vestiging veelal niet tegen te houden, hetgeen nadien beperkingen kan opleggen aan bijvoorbeeld woningbouw.

De gemeente Bergen telt 30.341 inwoners (1 januari 2014) en heeft een oppervlakte van 119,85 km² (waarvan 22,70 km² water). De gemeente heeft een sterke focus op toerisme, vooral vanwege de vele stranden, badplaatsen en recreatievoorzieningen in de kuststreek.

4.2 Woongebieden (gele zone)

De demografische ontwikkeling van Bergen leidt tot een afnemende behoefte aan nieuwe woningen. Op basis van het Regionaal Actieprogramma Wonen (RAP Regio Alkmaar, december 2011) gaat Bergen uit van een hogere woningbouwopgave dan voorzien ten tijde van de Nota Wonen uit 2003. In het RAP regio Alkmaar heeft Bergen in regionaal verband afspraken gemaakt over de woningbouwprogrammering in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Voor Bergen is afgesproken dat de gemeente tot 2020 circa 870 woningen bouwt, en dat een deel van de gewenste woningproductie wordt gefaseerd tot na 2020.

Hieronder staan de ruimtelijke plannen weergegeven die momenteel in ontwikkeling zijn of in de nabije toekomst gerealiseerd worden.

- Nieuwbouwproject Boendermakerhof in Bergen.
Realisatie 32 woningen gelegen tussen de Oude Bergerweg en de Klokketuin.
- Ontwikkellocatie Watertorenterrein in Egmond aan Zee: circa 65 woningen.
- Ontwikkellocatie Delverspad in Egmond aan de Hoef: 150 woningen.
- Ontwikkellocatie Egmond aan de Hoef: circa 90 woningen in het gebied ten noorden van de Tiggellaan en ten oosten van Prins Willem Alexanderlaan / Sabine van Beierenlaan.

- Plangebied Landgoed Merici: bestrijkt circa 7 hectare en bevat een bouwprogramma van maximaal 143 woningen (appartementen en grondgebonden (patio)woningen) op het terrein van het voormalig klooster in Bergen, grenzend aan de Nesweg.

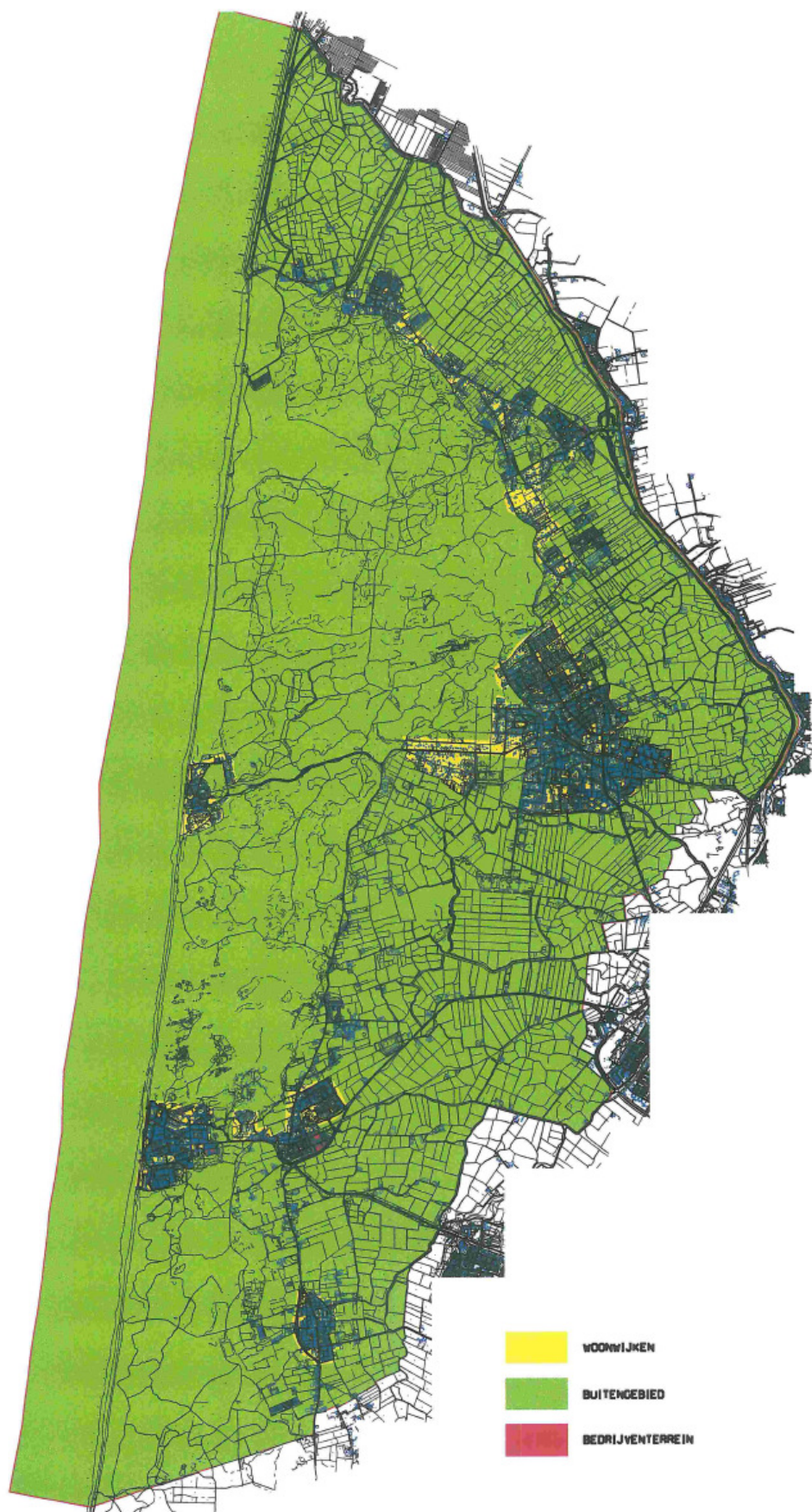
4.3 *Buitengebieden (groene zone)*

Het overgrote deel van het buitengebied bestaat uit natuurgebieden en agrarische gronden. Het gaat hierbij met name om grondgebonden veehouderijen en bloembollenteelt. De bloembollenteelt vindt met name in het zuidelijk deel van het grondgebied plaats. Het noorden en midden van het buitengebied is hoofdzakelijk in gebruik voor de grondgebonden veehouderij.

4.4 *Bedrijventerreinen (rode zone)*

De provincie Noord-Holland wil dat er zowel kwalitatief als kwantitatief genoeg ruimte beschikbaar is waar het gaat om de Noord-Hollandse economie. De provincie wil dat gemeenten ruimte maken voor nieuwe ontwikkeling door bestaande werklocaties te intensiveren en herstructurering te benutten. Bergen heeft drie bedrijventerreinen: De Weidjes (Egmond aan de Hoef), Damweg (Schoorl) en Pieter Schotmanstraat (Egmond aan Zee). Bergen heeft aangegeven voorlopig geen nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen.

TAQA Energy realiseert in de Bergermeer (Loterijlanden) Gasopslag Bergermeer. De ondergrondse opslag van aardgas is nodig om de komende decennia te zorgen voor een stabiele en gegarandeerde beschikbaarheid van voldoende aardgas in alle seizoenen. Gasopslag Bergermeer wordt de grootste vrij toegankelijke gasopslag van Europa, met een werkvolume van 4,1 miljard kubieke meter aardgas: ongeveer 10 procent van het jaarlijkse totale gasverbruik van Nederland en genoeg om te voorzien in het jaarlijkse verbruik van 2,5 miljoen huishoudens. De installatie zelf valt onder de Mijnbouwwet en is aangemerkt als Brzo-object.

4.5 Infrastructuur

Buisleidingen

De gemeente Bergen heeft een risico-inventarisatie naar buisleidingen laten uitvoeren. In de gemeente Bergen zijn een aantal hoge druk buisleidingen voor het transport van aardgas gelegen. Uit de inventarisatie blijkt dat het wenselijk is dat grootschalige nieuwbouw buiten de 1% letaliteitcontour (of na een goede ruimtelijke afweging buiten de 100% letaliteitcontour) van de buisleiding wordt gerealiseerd. Indien binnen de 100% letaliteitcontour wordt ontwikkeld moet hiervoor het groepsrisico worden berekend en verantwoord.

In het gebied tussen de 1% en de 100% letaliteitcontour kan worden volstaan met een beperkte verantwoording van het groepsrisico zonder groepsrisicoberekening: dit houdt in het aangegeven van de toename van de personendichtheid in het invloedsgebied als gevolg van de planontwikkeling en het vragen van advies aan de veiligheidsregio over rampbestrijding en zelfredzaamheid. Daarnaast is aangegeven terughoudend te zijn met het toelaten van functies met hoge personendichtheden en functies voor verminderd zelfredzamen (zoals ouderen en kinderen) tussen de 1% en de 100% letaliteitcontour. Ook is de aanbeveling gedaan om woningbouw buiten de 100% letaliteitcontour te realiseren.

5 Risicobronnen

Om inzicht te krijgen in potentiële risicobronnen zijn voor de gemeente Bergen diverse risico-inventarisaties uitgevoerd (project Veiligheidsregio NHN), waarbij zowel de risico's van inrichtingen die werken met gevaarlijke stoffen, als de risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen zijn onderzocht. Hierbij is gebruik gemaakt van reeds beschikbare risico-inventarisaties als het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) en de risicokaart.

Typering van aanwezige relevante risicobronnen kan worden onderscheiden in inrichtingen waarin activiteiten met gevaarlijke stoffen plaatsvinden en transport van gevaarlijke stoffen.

5.1 Inrichtingen met gevaarlijke stoffen en activiteiten

In de gemeente Bergen zijn twee inrichtingen aanwezig die met de uitvoering van activiteiten onder de werkingssfeer van het Bevi vallen. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	Naam inrichting	Risico	Adres	Grootste relevante opslag of installatie
1	Texaco Genet	LPG-tankstation	Heilooërzeeweg 25, Egmond aan de Hoef	reservoir 20m ³ LPG (ondergronds)
2	Recreatiepark Aagtdorperduinen	Propaantank	Gerbrandtslaan 31, Schoorl	opslag 18 m ³ propaan (bovengronds)

Tabel 1 Bevi-inrichtingen

Beide inrichtingen zijn recent beoordeeld vanwege het uitvoeren van een risicoanalyse. Uit de risicoanalyses blijkt voor bovengenoemde inrichtingen geen acute saneringssituatie.

Op 21 november 2006 is voor het LPG-tankstation van Texaco-Genet via een ambtshalve wijziging van de milieuvergunning de doorzet aan LPG gelimiteerd tot maximaal 1.000 m³ per jaar. Verder gelden er venstertijden voor het lossen van LPG (mag alleen tussen 21.00 en 07.00 uur).

Op 5 oktober 1999 is een milieuvergunning verleend voor het propaanreservoir van 18 m³ bij Recreatiepark Aagtdorperduinen in Schoorl. Op 24 augustus 2010 is een actualisatievergunning/ ambtshalve wijziging verleend waarin de doorzet aan propaan is gelimiteerd tot 100 m³/jaar.

Formeel gesproken is het tankstation AVIA/Marees aan de Hoeverweg 19 in Egmond aan de Hoef ook een Bevi-inrichting. De LPG-verkoop is echter gestaakt. Onbekend of het LPG-reservoir leeg en gereinigd is. De RUD NHN is voornemens de vergunning voor het afleveren van LPG in te trekken. Deze intrekking heeft nog niet plaatsgevonden, waardoor de opslag/verkoop van LPG op dit moment nog een vergund recht is. Na het intrekken van de vergunning voor de verkoop van LPG is er geen reden meer om de inrichting op te nemen in het RRGs.

Overige risicovolle inrichtingen, niet zijnde Bevi-inrichtingen

	Naam inrichting	Type inrichting	Adres	Grootste relevante opslag of installatie
3	Recreatiepark De Woudhoeve	Recreatie	Driehuizerweg 8, Egmond aan den Hoef	opslag 13m ³ propaan (bovengronds)
4	N.V. Nederlandse Gasunie	Gasontvangststation	Pieter Schotmanstraat 8, Egmond aan Zee	aardgas
5	N.V. Nederlandse Gasunie	Gasproductie en – distributie	Bergerweg, Bergen	aardgas
6	N.V. PWN Waterleidingbedrijf	Productie drinkwater	Zwarteweg 5, Bergen	opslag 7 m ³ natriumchloriet
7	Fixet	Vuurwerkverkoop (seizoengebonden)	Ambachtsweg 5, Egmond aan den Hoef	opslag van vuurwerk < 10.000 kg
8	Enorm Breen	Vuurwerkverkoop (seizoengebonden)	Heereweg 2, Schoorl	opslag van vuurwerk < 10.000 kg
9	Fietsspecialist "Der Kinderen"	Vuurwerkverkoop (seizoengebonden)	Oosterweg 7, Bergen	opslag van vuurwerk < 10.000 kg

Tabel 3 Overige inrichtingen, niet zijnde Bevi-inrichtingen

5.2 Transport van gevaarlijke stoffen

In de gemeente Bergen zijn de volgende transportassen aanwezig waarover met een zekere frequentie gevaarlijke stoffen worden getransporteerd (zie ook bijlage 6).

5.2.1 Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg

	Route	Loopt door / langs	Maatgevende stof	Rekening houden met zone route
10	Provinciale weg N9	Schoorl	GF3 (LPG, propaan)	325 meter (van wegas)
11	Provinciale weg N510	Bergen	GF3 (LPG, propaan)	325 meter (van wegas)
12	Provinciale weg N511	Bergen en Egmond	GF3 (LPG, propaan)	325 meter (van wegas)
13	Provinciale weg N512	Bergen en Egmond	GF3 (LPG, propaan)	325 meter (van wegas)

Tabel 4 Transportroutes: weg

De gemeente heeft geen vastgestelde routing voor gevaarlijke stoffen. Dit hoeft zij op basis van het gemeentelijk risicoprofiel ook niet te doen.

Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen geldt de algemene regel dat het vervoer van gevaarlijke stoffen buiten de bebouwde kom blijft en waar nodig via de kortste route naar het bestemmingsadres wordt vervoerd. De gemeente kan eventueel afspraken met vervoerders maken over de te volgen route. Zij mag en kan dit vastleggen in een convenant.

Er lopen vier provinciale wegen over Bergens grondgebied. Provinciale wegen zijn vrijgesteld voor alle vervoer van gevaarlijke stoffen. De gemeente kan hierin niets reguleren. Het LPG-tankstation van Texaco is via de provinciale weg N512 goed bereikbaar. De transporteur hoeft daarbij nauwelijks de bebouwde kom in.

5.2.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen over water

Traject		Loopt door / langs	Maatgevende stof	Grootste relevante frequentie
14	Noordhollands Kanaal	Bergen (parallel aan N9)	Aardgascondensaat	Incidenteel

Tabel 5 Transportroutes: water

Het Noordhollands Kanaal ligt deels in de gemeente Bergen. De vaarweg is opengesteld voor het transport van gevaarlijke stoffen. Over water worden met name brandstoffen vervoerd over het kanaal tussen Amsterdam en Den Helder. In uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld in geval van kruiend ijs op het IJsselmeer, vindt transport van aardgascondensaat over het Noordhollands Kanaal plaats.

Vanwege de lage transportfrequentie en de aard van de getransporteerde stoffen, is er naast de vaarweg geen plaatsgebonden risicocontour ($PR=10^{-6}$) aanwezig. De risico's zijn dermate klein (het Noordhollands Kanaal is een 'groene vaarweg'), dat bij ruimtelijke ontwikkelingen ook het groepsrisico slechts beperkt hoeft te worden verantwoord in het kader van het Basisnet water.

5.2.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

In de gemeente Bergen bevinden zich diverse ondergrondse hoge druk buisleidingen. Deze zijn in de tabel op de volgende pagina weergegeven. De nummers uit de tweede kolom (geel gearceerd) corresponderen met de getallen op de kaart van bijlage 6.

	Nr.	Buisleidingcodering	Leidingbeheerder	Druk	Diameter	PR=10 ⁻⁶ ?
15	67	AM-2133	Taqa Energy	101 bar	16 inch	Nee
16	63	AM-2142	Taqa Energy	101 bar	12,75 inch	Ja
17	66	AM-2164	Taqa Energy	101 bar	12,75 inch	Ja
18	68	AM-2189	Taqa Energy	210 bar	6,63 inch	Ja
19	55	AM-2215	Taqa Energy	101 bar	11,57 inch	Ja
20	58	A-562	Gasunie	66 bar	24 inch	Ja
21	34	A-637	Gasunie	66 bar	36 inch	Nee
22	59	W-571-01	Gasunie	40 bar	12,75 inch	Nee
23	61	W-571-03	Gasunie	40 bar	6,63 inch	Nee
24	65	W-571-06	Gasunie	40 bar	6,63 inch	Nee
25	47	W-571-15	Gasunie	40 bar	12,75 inch	Nee
26	80	Wet-gas tracé BKM-BGM	Taqa Energy	160 bar	30 inch	Nee
27	83	Wet-gas tracé BKM-BGM	Taqa Energy	160 bar	30 inch	Nee
28	84	Dry-gas tracé BKM-GU-A West	Taqa Energy	80 bar	24 inch	Nee

Tabel 6 Transportroutes: buisleidingen

Bovenstaande buisleidingen zijn recent beoordeeld in verband met het uitvoeren van diverse risicoanalyses. Uit de risicoanalyses blijkt voor bovengenoemde buisleiding geen acute saneringssituatie. In bijlage 7 is een overzicht van de ligging van buisleidingen opgenomen.

Ten aanzien van de milieuaspecten (en externe veiligheidsaspecten bij de aanleg of wijziging van hoge druk aardgasleidingen of de verplichting tot het treffen van risicoreducerende maatregelen aan hoge druk aardgasleidingen) is het ministerie van Infrastructuur en Milieu bevoegd gezag.

5.2.4 Plasbrandaandachtsgebieden

Vanwege de beperkte vervoersstromen komen in het gehele gebied van de gemeente Bergen geen plasbrandaandachtsgebieden voor.

5.3 Bestaande knelpunten

Binnen de gemeente Bergen is momenteel geen sprake van knelpuntsituaties. Er is wel geconstateerd (zie de diverse risicoanalyses van Prevent Adviesgroep) dat in een aantal gevallen knelpunten kunnen ontstaan als bestemmingsplannen of omgevingsvergunningen niet worden aangepast. Die aanbevelingen uit die risicoanalyses worden gebruikt bij het aanpassen van bestemmingenplannen en omgevingsvergunningen.

6 Visie externe veiligheid

6.1 *Visie en ambitieniveau*

De gemeente Bergen wordt in de uitvoering van haar werkzaamheden regelmatig geconfronteerd met keuzes ten aanzien van het gewenste niveau van veiligheid voor haar burgers. Op basis van die keuzes kan worden beslist op vragen als:

- Laten we een nieuw, risicovol bedrijf toe nabij een woonwijk?
- Is het bouwen van een nieuwe woonwijk voor de gemeente belangrijker dan de uitbreidingsmogelijkheden van een risicovol bedrijf?
- Hoe gaat de gemeente om met het toenemen van het groepsrisico door verdichting van de populatie binnen bestaande bestemmingsplannen?

Het maken van keuzes betekent dat er compromissen moeten worden gesloten. Bijvoorbeeld door enerzijds extra investeringen voor veiligheid bij het bedrijf en anderzijds een andere inpassing van het ruimtelijke plan. Deze keuzes zullen niet overal in de gemeente hetzelfde zijn. Op de ene plek kiezen we voor wonen, op de andere ligt het accent op bedrijvigheid. Daarom is gekozen voor een gebiedsgericht beleid, waarin genuanceerd en met inachtneming van lokale aspecten wordt omgegaan met externe veiligheid. De keuzevrijheid wordt vertaald in het wel of niet accepteren van een overschrijding of toename van het groepsrisico of het wel of niet toestaan van beperkt kwetsbare objecten binnen het plaatsgebonden risico.

6.2 *Overwegingen bij actualisatie ambitieniveau*

6.2.1 *Ambitieniveau ten aanzien van woonwijken*

Plaatsgebonden risico

Woonwijken bestaan voornamelijk uit kwetsbare objecten. Dit zijn in de eerste plaats natuurlijk woningen. Andere kwetsbare objecten zijn verzorgings- en ziekenhuizen, scholen en kinderdagverblijven, sporthallen en winkelcentra.

Omdat woonwijken voornamelijk uit kwetsbare objecten bestaan, verdienen zij speciale bescherming. Ten aanzien van die bescherming is in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) opgenomen dat in woonwijken nergens een $PR=10^{-6}$ contour over een kwetsbaar object mag liggen.

Het verbod op de aanwezigheid van kwetsbare objecten in een plaatsgebonden risicocontour is geregeld in het Bevi. Dit leidt daarom tot de kwalificatie 'niet toegestaan'. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt een richtwaarde in plaats van een grenswaarde. Bestaande beperkt kwetsbare objecten binnen een plaatsgebonden risicocontour van een risicovol object is weliswaar niet wenselijk, maar op basis van wetgeving niet strijdig met het Bevi. Nieuwe objecten zijn echter niet toegestaan omdat in die gevallen het standstill beginsel van toepassing is.

Bij bestaande situaties kan door het toepassen van bronbestrijdingsmaatregelen de situatie worden verbeterd. Naast het toepassen van bronbestrijdingsmaatregelen kan een onveilige situatie bij een risico-ontvanger ook worden verbeterd door het maken van afspraken met de risicoveroorzaker. Dit is wellicht geen primaire taak, maar wordt wel genoemd als maatregel in het Bevi. Onderstaand de weergave van het geactualiseerde ambitieniveau.

De kleurstelling komt overeen met de gebieden die in de figuur op pagina 16 is weergegeven.

	Overschrijding grenswaarde $PR=10^{-6}$ voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde $PR=10^{-6}$ voor beperkt kwetsbare objecten
Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor woonwijken	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: Niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.

Tabel 8 Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor woonwijken

Groepsrisico

De kans op het treffen van een groep personen (>10) door een calamiteit bij een inrichting, een buisleiding of een transportroute, wordt aangeduid met 'groepsrisico'. Het groepsrisico veroorzaakt door inrichtingen is opgebouwd uit 10 slachtoffers met een kans van 1×10^{-5} , 100 slachtoffers met een kans 1×10^{-7} en 1000 slachtoffers met een kans 10^{-9} . Deze risico's worden uitgezet in een grafiek en vormen een rechte lijn. Deze lijn vertegenwoordigt de oriëntatiewaarde. De hoogte van het groepsrisico kan worden berekend met de applicatie Safeti.^{NL}. Met deze applicatie kan een grafiek worden gegenereerd waarin de kans op het aantal slachtoffers is uitgezet (de eerder genoemde rechte lijn). Uit de berekening volgt een curve; de fN-curve. Als deze curve in de grafiek onder de rechte lijn blijft dan wordt de oriëntatiewaarde niet overschreden. Ook berekent de applicatie het risico geografisch in een 100% letaliteitsafstand en een 1% letaliteitsafstand.

In het eerste geval gaan we uit van het overlijden van 100% van de populatie. Buiten de 1% letaliteitsafstand vallen geen dodelijke slachtoffers meer. Daar komen nog wel gewonden voor. Het toenemen van het groepsrisico verschilt (rekenkundig) van 2,4 personen voor één nieuwe woning tot honderden personen bij een nieuwe woonwijk. Daarnaast neemt het groepsrisico sterker toe naarmate kwetsbare functies zich dicht bij de gevarenbron bevinden.

Daarom wordt het toenemen van het groepsrisico onder voorwaarden toegestaan. Een modus die hierin tegenwoordig vaker wordt toegepast, is het onderscheid in het significant en niet-significant toenemen van het groepsrisico. Een niet-significante toename is een toename die kleiner is dan 10% van het bestaande groepsrisico. Hierbij kan worden gedacht aan een nieuwe woning dicht bij de risicobron (buiten de PR10⁻⁶-contour!) en het 100% letaliteitsgebied of een appartementencomplex dicht bij het 1% letaliteitsgebied. Deze tellen mogelijk even zwaar mee.

Als blijkt dat het groepsrisico groter is dan 10%, dan moet de toename volledig worden verantwoord en moeten maatregelen worden getroffen. In de verantwoording moet onder andere worden beschreven wat nut en noodzaak is van het plan, hoe de hulpverlening is gewaarborgd, etc. Maatregelen kunnen worden geëist in de vorm van het toepassen van explosie veilig glas en beschikbaarheid van voldoende bluswater (oppervlaktewater, brandkranen, etc.).

Ten aanzien van het overschrijden van het groepsrisico in een woonwijk wordt het ambitieniveau vastgesteld op “niet acceptabel”.

	Overschrijding oriënterende waarde (OW) groepsrisico	Toename groepsrisico (GR)
Ambitieniveau groepsrisico voor woonwijken	Niet acceptabel.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale groepsrisico (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.

Tabel 9 Ambitieniveau groepsrisico voor woonwijken

6.2.2 Ambitieniveau ten aanzien van lintbebouwing en buitengebied

Plaatsgebonden risico

In deze beleidsvisie wordt geen onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten in woonwijken en die in de lintbebouwing / buitengebied.

Er is wel nuancering aangebracht ten aanzien van verspreid liggende vrijstaande woningen. Als deze een dichtheid hebben lager dan 2 per hectare, hoeft er geen sprake te zijn van een kwetsbaar object. Dit geldt ten aanzien van bestaande situaties. Voor nieuwe situaties geldt in beginsel dat er ook geen plaatsgebonden risicocontour over beperkt kwetsbare objecten mag liggen. Daarom is in die gevallen de kwalificatie 'niet toegestaan' gebruikt. Hiermee wordt de suggestie weggenomen dat het accepteren van dergelijke objecten door een wijziging van het beleid alsnog kan worden toegestaan.

	Overschrijding grenswaarde $PR=10^{-6}$ voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde $PR=10^{-6}$ voor beperkt kwetsbare objecten
Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor lintbebouwing en buitengebied	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: In beginsel niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.

Tabel 10 Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor lintbebouwing en buitengebied

Groepsrisico

Lintbebouwing of bebouwing in het buitengebied kenmerkt zich door een lage bebouwingsdichtheid. De kans dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt overschreden door activiteiten in datzelfde buitengebied is vrij klein. Daarentegen is de kans vrij groot dat een woning in het buitengebied binnen het invloedsgebied ligt van een risicobron op bijvoorbeeld een bedrijventerrein. Een hoog groepsrisico op het bedrijventerrein leidt dan automatisch tot een hoog groepsrisico in het buitengebied. Op dit moment is er in de gemeente Bergen geen situatie waarbij de oriëntatiewaarde dreigt te worden overschreden. Uitgaande van het standstill principe is ook voor deze situatie de kwalificatie 'niet acceptabel' opgenomen.

	Overschrijding oriënterende waarde (OW) groepsrisico	Toename groepsrisico (GR)
Ambitieniveau groepsrisico voor lintbebouwing en buitengebied	Niet acceptabel.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale groepsrisico (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.

Tabel 11 Ambitieniveau groepsrisico voor lintbebouwing en buitengebied

6.2.3 Ambitieniveau ten aanzien van bedrijventerreinen

Plaatsgebonden risico

In deze beleidsvisie is aangegeven dat de aanwezigheid van een $PR=10^{-6}$ contour over een kwetsbaar object 'niet toegestaan' is. Ten aanzien van nieuwe beperkt kwetsbare objecten wordt ook de kwalificatie 'niet toegestaan' toegepast. Bij bestaande beperkt kwetsbare objecten geldt het risico $PR=10^{-6}$ als een richtwaarde in plaats van een grenswaarde. De aanwezigheid van die objecten is niet wenselijk, maar leidt op basis van het Bevi niet tot een knelpunt. Er is wel het standstill principe van toepassing. Uitbreiding of wijziging van de activiteiten bij dat object mag niet leiden tot een toename van het risico. Daarnaast kan ook door het maken van afspraken tussen risicoveroorzaker en risico-ontvanger een positieve bijdrage worden geleverd aan het veiligheidsniveau.

Als afwijking van bovenstaande bestaat er de mogelijkheid van het opstellen van een gebiedsvisie externe veiligheid. Deze visie is met name bedoeld voor het ontwikkelen van boven-regionale of landelijke activiteiten zoals bijvoorbeeld een gasopslaglocatie, een luchthaven, etc. In die gevallen is het mogelijk kwetsbare objecten toe te staan binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van risicovolle inrichtingen. Van belang hierbij is de zogenaamde 'gebondenheid' van de risico-ontvanger met de risicovolle activiteit. De risico-ontvanger moet afhankelijk zijn van de risicoveroorzaker, en kan alleen in diens directe nabijheid functioneren.

	Overschrijding grenswaarde $PR=10^{-6}$ voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde $PR=10^{-6}$ voor beperkt kwetsbare objecten
Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor bedrijventerreinen	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: In beginsel niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.

Tabel 12 Ambitieniveau plaatsgebonden risico voor bedrijventerreinen

Groepsrisico

In de risicomatrix van deze beleidsvisie is aangegeven dat de mate van het toenemen van het groepsrisico afhankelijk wordt gesteld van de totale hoogte van het groepsrisico. Er is bepaald dat het toenemen van het groepsrisico met meer dan 10% van het totale groepsrisico als significante toename wordt gezien. Als blijkt dat de toename van het groepsrisico significant is, moet de toename volledig worden verantwoord en moeten maatregelen worden getroffen.

In de verantwoording moet onder andere worden beschreven wat nut en noodzaak is van het plan, hoe de hulpverlening is gewaarborgd, etc.

Maatregelen kunnen worden geëist in de vorm van het toepassen van bijvoorbeeld explosie-veilig glas en beschikbaarheid van voldoende bluswater (oppervlaktewater, brandkranen, etc.). Het overschrijden van het groepsrisico op een bedrijventerrein heeft doorgaans minder impact dan in een woonwijk. De dichtheid is relatief laag en de meeste aanwezige personen zijn volledig zelfredzaam. Op dit moment wordt de oriëntatiewaarde in Bergen nergens overschreden.

Ten aanzien van het overschrijden van het groepsrisico op een bedrijventerrein is in deze beleidsvisie vastgelegd dat een dergelijke overschrijding niet wordt geaccepteerd, tenzij het planontwerp wordt geoptimaliseerd, bronbestrijding wordt toegepast, alternatieven uit de productcatalogus worden toegepast, etc. Daarnaast kan een berekening met MAL-groepsrisico worden uitgevoerd. De toename dient volledig te worden verantwoord.

	Overschrijding oriënterende waarde (OW) groepsrisico	Toename groepsrisico (GR)
Ambitieniveau groepsrisico voor bedrijventerreinen	Niet acceptabel, tenzij onder strikte voorwaarden. Planontwerp optimaliseren, bronbestrijding toepassen, toepassen alternatieven uit productcatalogus motiveren. Berekening met MAL-Groepsrisico uitvoeren. Volledig verantwoorden.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale GR (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.

Tabel 13 Ambitieniveau groepsrisico voor bedrijventerreinen

6.3 Ambitieniveau Bergen

	Overschrijding grenswaarde PR (10^{-6}) voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde PR (10^{-6}) voor beperkt kwetsbare objecten	Overschrijding oriënterende waarde (OW) groepsrisico	Toename groepsrisico (GR)
Woonwijken	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: Niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.	Niet acceptabel.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale groepsrisico (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.
Lintbebouwing en buitengebied	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: In beginsel niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.	Niet acceptabel.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale groepsrisico (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.
Bedrijventerreinen	Niet toegestaan.	Nieuwe situatie: In beginsel niet toegestaan. Bestaande situatie: Niet wenselijk, indien mogelijk door bronbestrijding en afspraken situatie verbeteren.	Niet acceptabel, tenzij onder strikte voorwaarden. Planontwerp optimaliseren, bronbestrijding toepassen, toepassen alternatieven uit product-catalogus motiveren. Berekening met MAL-Groepsrisico uitvoeren. Volledig verantwoorden.	Acceptabel, mits toename kleiner is dan 10% van het totale GR (insignificante toename). Bij het significant toenemen van het GR aandacht voor optimaliseren planontwerp en bronbestrijding en besluit volledig verantwoorden.

Tabel 14 Ambitieniveau Bergen

7 Instrumentarium Bergen

7.1 *Aanpak*

Geformuleerde ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet over welk instrumentarium de gemeente Bergen kan beschikken.

7.2 *Beschikbare instrumenten en informatiebronnen*

De gemeente heeft een aantal instrumenten om te zorgen voor een veilige leefomgeving, waarin toch een effectieve economische ontwikkeling mogelijk is:

- Het bestemmingsplan is het belangrijkste instrument voor het fysiek scheiden van potentieel conflicterende functies.
- Voor de vestiging van nieuwe bedrijven kan naast toetsing aan het bestemmingsplan, ook het opnemen van regels in de omgevingsvergunning een hoger veiligheidsniveau worden bereikt. Hier heeft de gemeente diverse sturingsmogelijkheden.
- De in het Bevi genoemde bedrijven zijn en blijven vergunningplichtig. Maatwerk blijft hier noodzakelijk.
- Door routing van gevaarlijke stoffen over de weg kan invloed worden uitgeoefend op de veiligheid binnen het gemeentelijke grondgebied.

Al deze instrumenten resulteren in een situatie, die een bepaald restrisico kent. Dat restrisico is mede afhankelijk van de invulling van de veiligheidsketen. Essentieel om hier op te merken is dat alle bovenstaande instrumenten slechts optimaal rendement opleveren, indien de gemeentelijke organisatie daartoe voorbereid is en ook geëquipeerd.

In dit hoofdstuk zijn de (wettelijke) instrumenten verder worden uitgewerkt. Per instrument is aangegeven of deze al wordt toegepast binnen Bergen of niet.

7.2.1 Omgevingsvergunningen

Nieuwe vestiging van Bevi-bedrijven en wijzigingen of uitbreidingen van bestaande zijn onderworpen aan de Wet milieubeheer en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Via de vergunningvoorschriften kunnen eisen worden gesteld aan veiligheidsvoorzieningen. Uitgangspunt daarbij is het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT). Als van een bepaalde voorziening bekend is dat die veiliger is dan een conventionele voorziening, dan kan die veiliger voorziening dwingend worden voorgeschreven.

Tevens dient in de considerans van de vergunning een verantwoording van het groepsrisico te worden opgenomen. Het risicoveroorzakende bedrijf dient een berekening te laten uitvoeren naar de hoogte van het groepsrisico. Dit groepsrisico wordt door de RUD getoetst. In het besluit (Omgevingsvergunning) wordt een verantwoordingsparagraaf opgenomen over de hoogte van het groepsrisico en ter advisering aangeboden aan de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is de wettelijke aangewezen adviseur voor het bevoegd gezag dat omgevingsvergunningen verleend voor Bevi-inrichtingen.

7.2.2 Routing

Vervoer van gevaarlijke stoffen vindt plaats over de weg, het spoor en over water. De gemeente heeft alleen invloed op het vervoer over de weg. De rijksoverheid is bevoegd gezag voor het spoor en de rijkswegen. De provincie voor de provinciale wegen. Rijkswaterstaat voor de buitenwateren.

In de gemeente Bergen is geen routing van gevaarlijke stoffen vastgesteld. Dat hoeft op basis van het gemeentelijk risicoprofiel ook niet. Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen geldt de algemene regel dat het vervoer van gevaarlijke stoffen buiten de bebouwde kom blijft en waar nodig via de kortste route naar het bestemmingsadres wordt vervoerd.

Bevoorrading van de vuurwerkbewaarplaatsen vindt slechts op een beperkt aantal dagen in het jaar plaats en geschiedt deels via de woonkernen. Aanvoer van vuurwerk (seizoensgebonden) naar deze locaties ligt wat complexer. Er zijn geen afspraken gemaakt over de rijroutes naar deze locaties. Hierin zou nog een stap gezet kunnen worden.

Het transport van benzine en diesel is vrijgesteld. De gemeente kan hieraan slechts beperkt voorwaarden verbinden, gebaseerd op de Wet vervoer gevaarlijke stoffen.

7.2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen

Om ongewenste situaties in de toekomst te vermijden dient beoordeeld te worden in hoeverre in de huidige bestemmingsplannen het bouwen van (beperkt) kwetsbare objecten in de directe omgeving van risicobronnen mogelijk is. In geval ongewenste ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan mogelijk zijn, dient dat bestemmingsplan feitelijk te worden herzien.

Het tegenhouden van nieuwe risicovolle bedrijven dicht bij kwetsbare objecten kan deels via de Wabo worden gerealiseerd als sprake is van een te grote $PR=10^{-6}$ contour of een te hoge dichtheid van de aanwezige populatie. Het is aan te bevelen ook hiervoor de bestemmingsplannen aan te passen, voornamelijk om nieuwe knelpuntsituaties te voorkomen.

Door een creatieve invulling van nieuwe plangebieden of het creatief vormgeven van inbrei-locaties kan effectief worden omgegaan met de randvoorwaarden voor veiligheid.

Binnen een ruimtelijk plan dient gelet te worden op:

- de aard van het risico;
- afstanden tot (beperkt) kwetsbare objecten ten opzichte van risicobronnen;
- de toename van het groepsrisico;
- de zelfredzaamheid van de aanwezige populatie;
- de bereikbaarheid van hulpverlening in geval van calamiteiten;
- bluswatervoorzieningen.

Bovenstaande aspecten worden beïnvloed door de uiteindelijke ruimtelijke indeling van een plangebied, door de juiste ontsluiting naar de omgeving en door de juiste verkeerscirculatie. Om te garanderen, dat de externe veiligheidsaspecten effectief worden meegewogen dient het onderwerp in elke fase van de planontwikkeling te worden ingebed.

7.2.4 Risicokaart

Via de risicokaart kunnen burgers een beeld krijgen van de risico's in hun omgeving. De provincie maakt en beheert de risicokaart. Deze taak is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. Doel van de risicokaart is het geven van een actueel en volledig beeld van de risico's in de omgeving. Gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk voeren gegevens in over risico's in een landelijke databank. Door de overheid is bepaald welke informatie wel en welke niet op de risicokaart wordt getoond. Indien de kans dat een ramp zich voordoet of de effecten (gevolgen) van een dergelijke ramp zo groot zijn, dat bij de bestrijding hiervan een gecoördineerde inzet van hulpverleningsdiensten nodig is, wordt het risico op de risicokaart getoond.

Naast bedrijven waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen worden ook andere risico-objecten (brandbare natuurgebieden, overstromingsgebieden, etc.) en kwetsbare objecten (scholen, verzorgingshuizen, etc.) op deze kaart getoond. Het doel is :

- inwoners op passende wijze te informeren over de risico's binnen de gemeente;
- aan te geven welke maatregelen er zijn genomen ter beperking van de risico's;
- aan te geven hoe inwoners moeten handelen bij een (dreiging op een) ramp of zwaar ongeval;
- het risicobewustzijn van de burgers te vergroten.

Het risicoregister van Bergen is gevuld, maar niet volledig actueel. Het Rijk actualiseert de risicokaart ten aanzien van de ligging van en transport door buisleidingen als ook van de routes gevaarlijke stoffen over rijkswegen. De risicokaart, het RRGs en het ISOR moeten op basis van artikel 7 van de Regeling provinciale risicokaart moeten binnen 4 weken geactualiseerd zijn zodra zich wijzigingen hebben voorgedaan in de gegevens.

7.2.5 Rampenbestrijding

Op 17 februari 2006 is een Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding vastgesteld. Dit plan bevatte de bestuurlijke koers voor het herkenbaar maken en verbeteren van de kwaliteit van de multidisciplinaire rampenbeheersing. Deze doelstellingen zijn inmiddels opgenomen in het Beleidsplan Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Dit plan moet nog worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Bergen participeert in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio en heeft hierin een stem.

Rampenplan

De gemeente Bergen heeft met het vervallen van de oude rampenplannen op 1 januari 2012 het regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord van toepassing verklaard. Dit crisisplan biedt een kader voor het opzetten van een crisisorganisatie. Invulling van het (generieke) regionale crisisplan gebeurt door het opstellen van deelplannen en draaiboeken. In december 2011 zijn deze door het college van Bergen vastgesteld. De ingevulde draaiboeken worden halfjaarlijks geactualiseerd door de gemeente op voordracht van de hoofden van de actiecentra. Het regionale crisisplan wordt minimaal eens in de twee jaar op actualiteit beoordeeld.

Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) is op 1 oktober 2010 in werking getreden. Deze nieuwe wet vervangt de Brandweerwet 1985, de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (Wghor) en de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo). In de wet zijn onder meer de bestuurlijke inbedding en de basisvereisten voor de organisatie van de hulpverleningsdiensten opgenomen, welke taken het bestuur van een veiligheidsregio heeft en wat de minimumeisen zijn voor hulpverleners als de regionale brandweer en geneeskundige diensten en het materieel dat ze gebruiken. Elke veiligheidsregio heeft een regionale brandweerorganisatie. Het bestuur van de veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de coördinatie van de voorbereiding op de rampenbestrijding en de advisering aan de gemeente over de preventieve componenten.

Het Besluit veiligheidsregio's stelt nadere regels aan de veiligheidsregio's en de brandweer. Zo zijn er afspraken gemaakt over de zogeheten opkomsttijden van de brandweer; de tijd die de brandweer nodig heeft om na een melding op de plek van een incident te arriveren. Voor alle functies in de veiligheidsregio zijn de kerntaken en minimumeisen vastgesteld. Zowel voor regionale brandweer, de geneeskundige diensten en een aantal multidisciplinaire functies.

Het maken van rampbestrijdingsplannen wordt in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) verplicht gesteld voor bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (1999) en voor vliegvelden. Het maken van een rampbestrijdingsplan geldt op basis van artikel 6.1.1 van het Besluit veiligheidsregio's alleen voor VR-plichtige bedrijven (art. 8 Brzo-inrichtingen). Nederland is dit verplicht op grond van internationale richtlijnen (respectievelijk de SEVESO-richtlijn en luchtvaartrichtlijnen).

Verder wordt de beslissing over het wel of niet opstellen van een rampenbestrijdingsplan voor een in de regio aanwezig risico-object overgelaten aan het bestuur van de Veiligheidsregio.

In een rampbestrijdingsplan worden de te nemen maatregelen en coördinerende afspraken weergegeven, specifiek gericht op (de omgeving van) een bepaald risico-object. Het rampbestrijdingsplan gaat uit van duidelijke en hanteerbare personeelsinstructies, draaiboeken die bij veel rampsituaties toegepast kunnen worden en overzichtelijke checklisten.

Binnen Bergen is op dit moment één objecten aanwezig waarvoor een rampbestrijdingsplan (RBP) opgesteld zou moeten worden, namelijk de puttenlocatie van Taqa Energy. Aan dit RBP wordt momenteel gewerkt in samenwerking met de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

Risicocommunicatie

Risicocommunicatie is communicatie over risico's waaraan mensen blootstaan voordat zich een ramp of incident voordoet. Dit betreffen risico's die de veiligheid, gezondheid en het welzijn van burgers kunnen bedreigen. Het primaire doel is dat burgers weten aan welke risico's zij blootstaan, welke maatregelen zijn getroffen, wat zij kunnen doen om risico's te verkleinen en hoe ze moeten handelen als er onverhoopt iets misgaat. De effecten zijn het vergroten van risicobewustzijn, zelfredzaamheid en het vertrouwen in de overheid. Daarnaast legt risicocommunicatie een goede basis voor crisiscommunicatie, communicatie die nodig is ten tijde van een ramp of incident, doordat burgers al meer vertrouwd (kunnen) zijn met de handelings-scenario's in een acute situatie. Bij de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) zijn verscheidene gemeentelijke verantwoordelijkheden voor risicocommunicatie overgegaan naar het bestuur van de veiligheidsregio.

Risicocommunicatie vindt op verschillende fronten plaats, bijvoorbeeld door informatie op de website van de gemeente, via een gemeentelijke katern in huis-aan-huis bladen, het verspreiden van een risicowijzer en voorlichting.

8 Organisatie

8.1 Inleiding

Externe veiligheid is bij uitstek een onderwerp, dat alleen optimaal kan worden aangepakt in een multidisciplinaire omgeving. De voor het bestuur, ambtelijke organisatie en burgers meest optimale resultaat ontstaat als in ieder geval werkbare afspraken worden gemaakt tussen de medewerkers van Ontwikkeling, Bouw- en Woningtoezicht en de RUD NHN. Daarnaast zullen verkeer en economie in mindere mate betrokken zijn bij het realiseren van een EV-verantwoorde ruimtelijke ontwikkelingen.

8.2 Benodigde middelen en organisatie

Voor uitvoering van de externe veiligheidstaken zijn ook personele en financiële middelen benodigd. Om de taken adequaat te kunnen uitvoeren is voldoende personele capaciteit en kwaliteit benodigd. Bergen hoeft zelf niet extra te investeren in extra medewerkers voor externe veiligheid. De benodigde capaciteit en expertise is aanwezig binnen RUD en veiligheidsregio. Hoewel het aantal ontwikkelingen binnen Bergen, waarbij externe veiligheid een expliciet aandachtspunt is, in getal beperkt is, dient telkens wel de afweging hiervoor gemaakt te worden. Tussen Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en de RUD Noord-Holland Noord zijn werk-instructies gemaakt over de wijze waarop het adviestraject over externe veiligheid richting de gemeente vorm wordt gegeven.

Bergen heeft een aantal uitvoeringstaken ondergebracht bij de RUD NHN. Het is hierin van cruciaal belang, dat de gemeente werkafspraken maakt en actualiseert als dat op basis van wetwijzigingen noodzakelijk is. In bijlage 9 is een aantal processchema's opgenomen voor de belangrijkste werkprocessen, waarbij expliciete samenwerking tussen verschillende afdelingen en/of organisaties is geboden. Uitgangspunt voor de uitvoering is, dat initiatiefnemers zelf zorg moeten dragen voor de aanlevering van alle noodzakelijke informatie met betrekking tot externe veiligheid, met name inrichtingsspecifieke- en omgevingsinformatie.

Het toezicht en de vergunningverlening van de puttenlocatie van Taqa Energy is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Ook hiervoor geldt dat het maken van werkafspraken van cruciaal belang is.

8.3 Omgevingsvergunningen

Vergunningverlening ten aanzien van milieuactiviteiten wordt uitbesteed aan de RUD Noord-Holland Noord (indien de gemeente voor deze inrichting het gevoegd gezag is). Vergunningen voor Bevi-inrichtingen zullen dus ook door de RUD NHN worden opgesteld. Hiervoor dient afstemming plaats te vinden met de partners van de afdeling Ontwikkeling, afdeling Burgers en Bedrijven, de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (Brandweer), etc. Bij de realisatie van nieuwe, of de wijziging van bestaande Bevi-inrichtingen, wordt de veiligheidsregio in een vroegtijdig stadium betrokken. Zij verricht de brandpreventieve toetsing en voert fysieke inspecties uit tijdens de bouw of wijziging van het object. Met name het toetsen van de verantwoording van het groepsrisico dient in samenspraak te worden uitgevoerd.

8.4 Ruimtelijke besluiten

Indien externe veiligheid bij een besluit in het kader van de Wro aan de orde is, neemt de Afdeling Ontwikkeling binnen de gemeente hierbij in eerste instantie vaak het voortouw. De afdelingsmedewerker die een specifiek dossier behandelt, zal de samenwerking moeten vragen als uit de eerste beoordeling van de risicokaart blijkt dat EV-aspecten aan de orde zijn.

Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden gerealiseerd via een projectmatige aanpak. Binnen de protocollen voor een dergelijke aanpak dient te worden vastgesteld, dat er in het allereerste stadium al een globale EV-toets plaatsvindt.

In de aandachtspuntenlijsten (checklists), die als leidraad worden gebruikt voor bestemmingsplanprocedures, dient nadrukkelijk het aspect externe veiligheid te worden behandeld.

Als een verantwoording groepsrisico moet worden opgesteld als onderdeel van het vast te stellen ruimtelijk besluit, dan dienen daarin alle aspecten volgens bijlage 2 te zijn opgenomen.

8.5 Verkeersbesluiten

Ook besluiten in zake wijziging van verkeerssituaties hebben in specifieke gevallen een gevolg voor de externe veiligheid binnen de gemeente. Een bepaald groepsrisico kan worden verantwoord door een juiste ontsluiting van de kwetsbare objecten. Die ontsluiting zal dan wel in stand gehouden moeten worden. Om die reden bestaat ook voor verkeersbesluiten een overlegprocedure.

8.6 *Rampenbestrijding*

Het bestuur van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is verantwoordelijk voor de coördinatie van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie. Rampenbestrijding en vooral crisisplannen kunnen een belangrijk onderdeel vormen bij de verantwoording van het groepsrisico in een specifiek geval.

Bij de rampenbestrijding zijn de aard en de omvang van specifieke bedrijvigheden van essentieel belang. Daarnaast is de ligging van risicovolle activiteiten ten opzichte van hun directe omgeving van belang. Met een specifiek doordachte inrichting van de omgeving rondom risicovolle activiteiten kan de rampenbestrijding positief worden beïnvloed.

8.7 *Kennisopbouw met betrekking tot externe veiligheid*

Hoewel, gezien de beperkte frequentie, gedetailleerde kennis van het berekenen van PR-contouren en het vaststellen van het groepsrisico, vooral bij de milieudienst zal moeten worden opgebouwd, is het van groot belang dat alle betrokkenen bij ruimtelijke ontwikkelingen en brandweer in ieder geval voldoende basisinzicht hebben in de materie.

Om die reden zullen de medewerkers van Ontwikkeling en andere afdelingen, betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoveel mogelijk deelnemen aan de basistrainingen. Deze worden onder andere aangeboden door de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

BIJLAGE 1 Lijst van gebruikte begrippen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de Wet rampen en zware ongevallen, een ramp-bestrijdingsplan worden gemaakt.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het Bevi:

- geldende omgevingsvergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

Zie ook *nieuwe situaties*.

Best Beschikbare technieken (BBT)

Het toepassen van technieken die naar de stand van de techniek het meest doeltreffend zijn en die tegelijk uit economisch oogpunt voor de gebruiker haalbaar zijn.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving (dat is zorgen dat de regels worden nageleefd) en het vaststellen van een bestemmingsplan. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

Brzo-inrichting

In het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep Brzo-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie.

De lichtere categorie wordt ook wel Pbzo-bedrijven (preventiebeleid zware ongevallen) genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken. Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Geprojecteerd object

Nog niet aanwezig object dat op grond van het vigerende bestemmingsplan toelaatbaar is.

Gevaarlijke stoffen

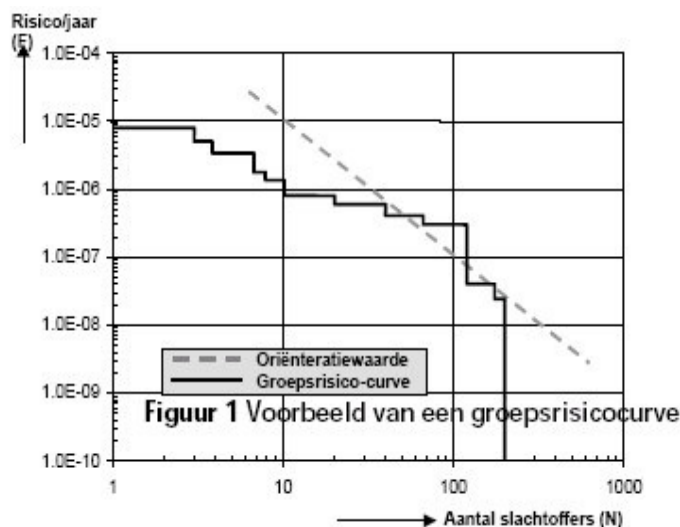
Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld. Wel is er de zogeheten oriëntatiewaarde, deze dient door het bevoegde gezag (de vergunningverlener, zijnde de provincie of de gemeente) te worden gehanteerd bij de overwegingen omtrent het groepsrisico. Deze oriëntatiewaarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10-5 per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10-7 per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10-9 per jaar. Hieronder is een fN-diagram weergegeven met daarin als voorbeeld een fN-curve en tevens de oriëntatiewaarde.

Informatie Systeem Overige Ramptypen (ISOR)

Overige gegevens in de risicokaart op te nemen met betrekking tot onder andere kwetsbare objecten, tunnels, vliegvelden, overstromingen, etcetera.

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een milieubeheervergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting. Het invloedsgebied voor het groepsrisico langs transportroutes is 200 meter rondom de weg, het water en het spoor en 30 meter rondom de ondergrondse aardgasleiding.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij *plaatsgebonden risico* en *risicocontour*

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

Zie bijlage 3.

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het Bevi (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen besluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

Zie ook *bestaande situaties*.

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Pbzo-bedrijf

In het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999) zijn criteria opgenomen waarmee wordt bepaald welke bedrijven een risico van zware ongevallen met zich meebrengen. Onderscheid wordt gemaakt tussen Brzo-bedrijven van de zware en de lichte categorie. Deze lichte categorie wordt ook wel 'Pbzo-bedrijven' genoemd. Bedrijven van de lichte categorie moeten onder andere een 'preventiebeleid zware ongevallen' hebben en een veiligheidsbeheerssysteem.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. In het plaatsgebonden risico zijn in het kort twee verschillende kansen verwerkt:

- de kans dat een ramp, zoals het ontsnappen van een gevaarlijke stof, plaatsvindt;
- de kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg daarvan.

Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10^{-6}) per jaar zijn. De norm van 10^{-6} /jaar geldt ten aanzien van kwetsbare objecten als grenswaarde, die niet mag worden overschreden, en ten aanzien van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Rondom een inrichting of transportmedium bestaat op sommige plaatsen hetzelfde risico. Deze plaatsen kunnen als een lijn (een risicocontour) op een kaart gezet worden.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente kan vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Veiligheidszone

Een door het bevoegd gezag bepaalde zone waarbinnen zich geen kwetsbare objecten mogen bevinden.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in staat zijn om zich op eigen kracht in veiligheid te brengen.

De zelfredzaamheid kan positief beïnvloed worden door:

- a. de voorzieningen in het gebied waarmee vluchten mogelijk wordt gemaakt (infrastructurele mogelijkheden);
- b. de fysieke mogelijkheden van de aanwezige populatie om te vluchten;
- c. de mate waarin men is voorbereid op de eventuele noodzaak om te vluchten of hiertoe tijdig instructies ontvangt (mentale mogelijkheden).

BIJLAGE 2 Wettelijk kader

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Op grond van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) gelden voor een aantal inrichtingen met risicovolle activiteiten normen voor het plaatsgebonden risico en een verantwoordingsplicht ten aanzien van het groepsrisico. Binnen het Bevi en Revi wordt een onderscheid gemaakt tussen categoriale inrichtingen en niet-categoriale inrichtingen:

- Categoriale inrichtingen: voor deze inrichtingen zijn in het Revi de veiligheidsafstanden per type installatie aangegeven waarbij aan de norm voor het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) wordt voldaan;
- Niet-categoriale inrichtingen: voor deze inrichtingen moet het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) worden berekend door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (QRA). Voor de berekening wordt een geünificeerde rekenmethodiek voorgeschreven.

Definitie bestaande en nieuwe situatie

Een bestaande Wet milieubeheer (Wm) situatie wordt in het Bevi gedefinieerd als een inrichting met een risicovolle activiteit waarvoor een omgevingsvergunning is verleend vóór of op de datum van inwerkingtreding van het Bevi.

Een bestaande Wet ruimtelijke ordening (Wro)-situatie wordt in het Bevi gedefinieerd als een voor of op de datum van inwerkingtreding van het Bevi:

- vastgesteld bestemmingsplan op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- reeds aanwezig kwetsbaar en/of beperkt kwetsbaar object.

Plaatsgebonden risico

Voor categoriale inrichtingen zijn tabellen in het Revi opgenomen (Revi bijlage I, tabellen 3 t/m 8) waarin de veiligheidsafstanden per type installatie zijn aangegeven, waarbij aan de norm voor het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) wordt voldaan.

Voor niet-categoriale inrichtingen moet het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) worden berekend door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (QRA). Voor de berekening worden geünificeerde rekenmethodiek voorgeschreven.

Voor nieuwe situaties op grond van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) geldt de norm voor het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) of de daarop gebaseerde veiligheidsafstanden in de tabellen van de Revi per direct:

- Voor kwetsbare objecten mag het risico niet groter zijn dan deze norm of mag de afstand niet kleiner zijn dan deze veiligheidsafstanden;
- Voor beperkt kwetsbare objecten mag het risico in beginsel niet groter zijn dan deze norm of mag de afstand in beginsel niet kleiner zijn dan deze veiligheidsafstanden.

Voor bestaande situaties geldt de norm voor het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$) of de daarop gebaseerde veiligheidsafstanden in de tabellen van de Revi:

- Voor kwetsbare objecten mag op deze datum het risico niet groter zijn dan deze norm of mag de afstand niet kleiner zijn dan deze veiligheidsafstanden;
- Voor beperkt kwetsbare objecten mag op deze datum het risico groter zijn dan deze norm of mag de afstand kleiner zijn dan deze veiligheidsafstanden (geen saneringsverplichting). Het risico mag echter niet verder toenemen of de veiligheidsafstand niet kleiner worden ("standstill" principe) en er moeten de best beschikbare technieken worden toegepast om de situatie te verbeteren.

Groepsrisico

Voor het groepsrisico is in het Bevi een oriëntatiewaarde opgenomen. Deze waarde is geen harde grenswaarde, maar een waarde die gebruikt moet worden door het bevoegd gezag bij de verantwoording van het groepsrisico. Het groepsrisico moet worden verantwoord bij omgevingsvergunningen waarbij de externe veiligheidssituatie verslechterd en/of bij Wro-besluiten binnen het invloedsgebied van Bevi-bedrijven. Deze verantwoording houdt het volgende in:

- Het aantal personen in het invloedsgebied moet worden aangegeven (bestaande situatie en de volgens het nieuwe bestemmingsplan mogelijke situatie);
- Het groepsrisico moet worden berekend voor de bestaande situatie en de situatie volgens het nieuwe bestemmingsplan en weergegeven door middel van een fN-curve (de effecten van het Wro-besluit moeten hierin zijn weergegeven);
- De mogelijkheden tot risicovermindering bij het bedrijf moeten worden aangegeven;
- De voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico moeten worden aangegeven;

- Ten aanzien van het groepsrisico: over de mogelijkheden om de omvang van de ramp te beperken en de mogelijkheden tot zelfredzaamheid, moet een advies worden gevraagd aan de regionale brandweer (veiligheidsregio). Dit advies moet worden betrokken bij de verantwoording en besluitvorming.

De uiteindelijke verantwoording van het groepsrisico vindt dus plaats in de omgevingsvergunning of het ruimtelijk besluit. Voor het berekenen van het groepsrisico is voor alle niet-categoriale inrichtingen de uitvoering van een QRA vereist, waarbij de grootte van het invloedsgebied wordt bepaald door de te berekenen 1% letaliteitgrens.

Voor categoriale inrichtingen is in het Revi per risicovolle activiteit aangegeven hoe groot het invloedsgebied is. Bij sommige activiteiten is het invloedsgebied aangegeven als “niet relevant”. Voor deze situaties is een berekening en een verantwoording van het groepsrisico niet noodzakelijk. Voor de activiteiten waarbij in de Revi-tabellen een afstand tot de grens van het invloedsgebied is aangegeven moet het groepsrisico binnen dit aangegeven gebied in principe worden berekend door middel van een QRA.

Voor bijvoorbeeld LPG-tankstations is een vereenvoudigde indicatieve methode ontwikkeld om te voorkomen dat voor elke inrichting een QRA moet worden uitgevoerd.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Op 24 juli 2010 is in Staatsblad 686 het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) gepubliceerd. Op 31 december 2010 is in Staatscourant 21009 de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) gepubliceerd. Het besluit en de regeling zijn met ingang van 1 januari 2011 in werking getreden. Deze komen in de plaats van de circulaire ‘Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen’ van 26 november 1984. In deze circulaire was sprake van toetsings- en bebouwingsafstanden. Veel (oude) bestemmingsplannen zijn nog gebaseerd op deze regeling. Het Bevb stelt net als het Besluit externe veiligheid inrichtingen normen ten aanzien van het PR en de verantwoording van het groepsrisico met de wijze waarop deze risico's berekend moeten worden. Verder wordt een belemmeringstrook rond de buisleidingen gehanteerd.

De Revb bevat een nadere invulling van het besluit met de vaststelling van de rekenmethodiek, enkele specifieke uitzonderingen en een nadere invulling van de hoogte van het groepsrisico en de toename van het groepsrisico waarbij een volledige verantwoording van het groepsrisico is vereist. In de regeling is een rekeninstrument (CAROLA) aangewezen om de hoogte van het groepsrisico te kunnen berekenen.

Plaatsgebonden risico

Voor de $PR=10^{-6}$ -contour geldt geen vaste afstandstabel meer. De PR-contour moet worden berekend. De $PR=10^{-6}$ -contouren moeten per buisleiding apart berekend en getoetst worden (geen cumulatieve PR-contour rond leidingtrace's).

Voor situaties die (zijn) ontstaan na 1 januari 2011 (nieuwe situaties) geldt dat:

- de exploitant bij aanleg/vervanging van een buisleiding deze zodanig uitvoert dat de $PR=10^{-6}$ -contour, van het hart van de leiding gerekend, kleiner is dan 5 meter;
- binnen de $PR=10^{-6}$ -contour geen kwetsbare objecten mogen worden gerealiseerd (is grenswaarde). Bij het vaststellen van een bestemmingsplan mag de aanleg, bouw of vestiging van een kwetsbaar object niet worden toegelaten binnen deze PR-contour;
- voor beperkt kwetsbare objecten geldt de $PR=10^{-6}$ -contour als richtwaarde (inspanningsverplichting). Van een richtwaarde kan gemotiveerd worden afgeweken.

Het bovenstaande geldt ook voor het toelaten van risicoverhogende objecten (zoals windturbines) in de directe omgeving van buisleidingen.

Voor aanwezige en geprojecteerde kwetsbare objecten die zijn toegelaten op grond van het bestemmingsplan op 1 januari 2011 (bestaande situaties) geldt de norm voor het plaatsgebonden risico ($PR=10^{-6}$):

- voor aanwezige kwetsbare objecten op 1 januari 2014;
- voor geprojecteerde kwetsbare objecten 3 jaar na het moment van realisatie van het object. De exploitant moet binnen genoemde termijnen maatregelen treffen waardoor het risico van het kwetsbare object lager is dan $PR=10^{-6}$. Voor aanwezige (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten zijn geen verplichtingen voor de exploitant opgenomen.

Aangeven ligging leidingen en belemmeringenstroken in bestemmingsplannen

Binnen 5 jaar na het in werking treden van het Besluit externe veiligheid buisleidingen moet in het bestemmingsplan:

- de ligging van de buisleidingen op de plankaart worden weergegeven;
- de ligging van de belemmeringenstrook langs de buisleidingen op de plankaart worden weergegeven (de belemmeringenstrook heeft, gerekend vanuit het hart van de buisleiding, een breedte van 5 meter langs beide zijden, bij buisleidingen met een werkdruk tot 40 bar is deze strook 4 meter langs beide zijden). Deze belemmeringenstrook is ten behoeve van eventueel onderhoud aan de leiding.

- Voor de belemmeringenstrook moeten in het bestemmingsplan de volgende bepalingen worden opgenomen:
 - een verbod tot het oprichten van bouwwerken (alleen mogelijk met een ontheffing en goedkeuring van de leidingexploitant);
 - een aanlegvergunningstelsel voor werken of werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de integriteit en werking van de buisleiding (niet zijnde graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten).

Groepsrisico

Voor het groepsrisico is in het Bevb een oriëntatiewaarde opgenomen. Deze waarde is geen harde grenswaarde, maar een waarde die gebruikt moet worden door het bevoegd gezag bij de verantwoording van het groepsrisico. Het groepsrisico moet worden verantwoord bij het vaststellen van een bestemmingsplan waarbij de aanleg van een buisleiding of de aanleg, bouw of vestiging van (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied van een buisleiding wordt toegelaten. Deze verantwoording houdt het volgende in:

- a. De personendichtheid in het invloedsgebied moet worden aangegeven (bestaande situatie en de volgens het nieuwe bestemmingsplan mogelijke situatie);
- b. Het groepsrisico moet per buisleiding worden berekend voor de bestaande situatie, de situatie volgens het nieuwe bestemmingsplan en weergegeven door middel van een fn-curve. Tevens moet worden getoetst aan de oriëntatiewaarde;
- c. Indien mogelijk de risicoreducerende maatregelen weergeven die door de leidingexploitant worden toegepast ter vermindering van het groepsrisico;
- d. De voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico moeten worden aangegeven;
- e. De mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
- f. Ten aanzien van de mogelijkheden om de omvang van de ramp te beperken en de mogelijkheden tot zelfredzaamheid moet een advies worden gevraagd aan de regionale brandweer (veiligheidsregio). Dit advies moet worden betrokken bij de verantwoording en besluitvorming.

De omvang van het invloedsgebied van een buisleiding wordt bepaald door de afstand tot de 1% letaliteitgrens die per buisleiding moet worden berekend.

Als het plangebied (en/of de ontwikkelingen binnen het plangebied):

- gelegen is tussen de 100% letaliteitsgrens en de 1% letaliteitsgrens, of;
- resulteert in een toename van minder dan 10% van het groepsrisico of het groepsrisico kleiner is dan 0,1 x de oriëntatiewaarde,

is geen volledige verantwoording van het groepsrisico vereist. Er kan dan volstaan worden met alleen het aangeven van de personendichtheid en de toename daarvan plus het advies van de veiligheidsregio ten aanzien van rampbestrijding en zelfredzaamheid.

Transport van gevaarlijke stoffen over de weg: Basisnet Weg

Basisnet Weg geeft voor het hoofdwegennet (rijkswegen en verbindende wegen die van belang kunnen worden geacht voor het vervoer van gevaarlijke stoffen) het risicoplafond aan. In Bergen zijn het de provinciale wegen die het risico bepalen. Het risicoplafond is in Basisnet Weg vastgelegd door het opnemen van een maximale gebruiksruimte voor het transport van GF3-stoffen (licht ontvlambare gassen: maatgevende stof) en veiligheidszones. Er wordt een onderscheidt gemaakt in:

- Wegen met en zonder een veiligheidszone: de veiligheidszone is gebaseerd op de omvang van de plaatsgebonden risicocontour ($PR=10^{-6}$) bij de maximale gebruiksruimte. Wegen zonder een veiligheidszone beschikken niet over een plaatsgebonden risicocontour ($PR=10^{-6}$);
- Wegen met en zonder een plasbrandaandachtsgebied: het plasbrandaandachtsgebied is gebaseerd op de hoeveelheid aan brandbare vloeistoftransporten over de weg. Wegen met een “aanzienlijke hoeveelheid” zijn in Basisnet Weg aangewezen als wegen met een plasbrandaandachtsgebied.

Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen 2010 (Rnvgs)

Begin 2010 is de gewijzigde “Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen” (destijds het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, versie januari 2010) gepubliceerd. In de gewijzigde circulaire Rnvgs zijn de bovengenoemde gebruiksruimten en veiligheidszones van het Basisnet Weg opgenomen. De circulaire Rnvgs heeft een tijdelijk karakter en geldt primair als normstellend kader tot het moment dat het Besluit transport externe veiligheid in werking treedt. Het rijk verzoekt de gemeenten, provincies en infrabeheerders bij besluitvorming (vervoer- en omgevingsbesluiten) deze circulaire toe te passen.

In deze circulaire is het externe veiligheidsbeleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vastgelegd voor basisnetwegen en overige wegen en is de normering voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico beschreven. Nadruk is komen te liggen op alle basisnetwegen.

Daarnaast is in de circulaire voor wat betreft de systematiek van plaatsgebonden risico en groepsrisico zoveel mogelijk aangesloten bij het Bevi.

Plaatsgebonden risico

De norm voor het plaatsgebonden risico voor het vervoer van gevaarlijke stoffen ligt in principe op 10^{-6} per jaar (is een kans van 1 dode per 1.000.000 personen per jaar). Voor nieuwe situaties (nieuwe routes, significante toename in transportstromen en nieuwe kwetsbare bestemmingen) geldt deze norm als grenswaarde. Voor bestaande situaties met een plaatsgebonden risico hoger dan 10^{-6} per jaar geldt de norm als een streefwaarde.

In dergelijke situaties geldt een standstill-beginsel totdat aan de norm van 10^{-6} wordt voldaan. Voor kwetsbare bestemmingen die zich binnen een gebied bevinden met een plaatsgebonden risico hoger dan 10^{-5} is eerst sprake van een dringende sanering.

Voor de basisnetwegen is in de Circulaire Rnvgs in bijlage 5 een tabel met de veiligheidszones per wegtracé opgenomen. Deze veiligheidszone is gebaseerd op de plaatsgebonden risicocontour ($PR=10^{-6}$) die berekend is voor de maximale gebruiksruimte van de betreffende basisnetweg voor het transport van gevaarlijke stoffen. Voor de basisnetwegen moet deze veiligheidszone worden gehanteerd en kan een berekening van het plaatsgebonden risico achterwege blijven. Voor de overige wegen moet het plaatsgebonden risico langs transportroutes van gevaarlijke stoffen conform de circulaire worden berekend met het door het ministerie van Infrastructuur en Milieu beschikbaar gestelde rekenpakket RBM II.

Groepsrisico

Voor het groepsrisico is een oriëntatiewaarde vastgesteld die afhankelijk is van het aantal dodelijke slachtoffers per kilometer transportroute:

- Voor 10 of meer dodelijke slachtoffers is de oriëntatiewaarde gelijk aan 10^{-4} ;
- Voor 100 of meer dodelijke slachtoffers is deze gelijk aan 10^{-6} ;
- Voor 1000 of meer dodelijke slachtoffers is deze gelijk aan 10^{-8} .

Van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico mag door het bevoegd gezag gemotiveerd worden afgeweken.

Over elke overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of een toename van het groepsrisico moet door het bevoegd gezag het groepsrisico worden betrokken bij de vaststelling van een omgevingsbesluit (bestemmingsplan, inpassingsplan, etc.). Over deze toename van het groepsrisico moet een verantwoording worden afgelegd. In de motivering van dit besluit moeten de volgende gegevens worden opgenomen:

- Het groepsrisico;
- Indien van toepassing: het eerder vastgestelde groepsrisico;
- Een aanduiding van het invloedsgebied (1% letaliteitscontour);
 - De aanwezige dichtheid van personen en de in de toekomst redelijkerwijs voorzienbare dichtheid per hectare in dit invloedsgebied;
- Een aanduiding van de redelijkerwijs voorzienbare vervoersstromen in de toekomst (periode van 10 jaar) en de invloed daarvan op de hoogte van het groepsrisico;
- De bijdrage in hoofdlijnen van de aanwezige en van de redelijkerwijs voorzienbare toekomstige (beperkt) kwetsbare objecten aan de hoogte van het groepsrisico;
- De mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico, zowel nu als in de toekomst (periode van 10 jaar) met betrekking tot het vervoer en de ruimtelijke ontwikkelingen en de voor- en nadelen hiervan;
- De mogelijkheden van de voorbereiding op de bestrijding van en de beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
- De mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de weg om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Wat de berekening van het groepsrisico betreft moet bij de basisnetwegen worden uitgegaan van de in de circulaire Rnvgs in bijlage 5 genoemde vervoershoeveelheden voor GF3-stoffen (met name LPG). Deze vervoershoeveelheden zijn gebaseerd op een maximale benutting van de groei ruimte voor het vervoer. Voor de overige wegen moet worden uitgegaan van bekende telgegevens met een groeiprognose voor de toekomst.

Het groepsrisico langs transportroutes van gevaarlijke stoffen moet conform de circulaire Rnvgs worden berekend met het door het ministerie van Infrastructuur en Milieu beschikbaar gestelde rekenpakket RBM II (algemene kwantitatieve risicoanalysemethodiek, geschikt voor eenvoudige situaties). Voor complexe situaties is een specifieke kwantitatieve risicoanalyse vereist.

Transport van gevaarlijke stoffen over water: Basisnet Water

Op het transport van gevaarlijke stoffen over het water is Basisnet Water van toepassing. Basisnet Water verschaft gemeenten, provincies en hulpverleners duidelijkheid over waar gevaarlijke stoffen over water worden vervoerd en waar ankerplaatsen zijn gesitueerd. De kaart van Basisnet Water bevat alle vaarwegen waarover substantieel vervoer gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Op deze vaarwegen is voldoende ruimte om dit vervoer te laten groeien.

De verwachting is dat het vervoer gevaarlijke stoffen op de overige vaarwegen (de vaarwegen die niet op de kaart staan) vrijwel nihil is en blijft. Dit wordt geborgd door het Besluit Basisnet Water. De wetgeving Vervoer Gevaarlijke Stoffen geeft aan dat de minister vaarwegen aan kan wijzen waar vervoer van bepaalde gevaarlijke stoffen verboden is. Hiervoor wordt de kaart van het basisnet in de regelgeving opgenomen. Voor de vaarwegen buiten het basisnet wordt een verbod ingesteld om gevaarlijke stoffen in bulk te vervoeren anders dan met bunkerschepen tot maximaal 300 ton.

Plaatsgebonden risico

De norm voor het plaatsgebonden risico voor het vervoer van gevaarlijke stoffen ligt in principe op 10^{-6} per jaar. Voor nieuwe situaties (nieuwe routes, significante toename in transportstromen en nieuwe kwetsbare bestemmingen) geldt deze norm als grenswaarde. Voor bestaande situaties met een plaatsgebonden risico hoger dan 10^{-6} per jaar geldt de norm als een streefwaarde. In dergelijke situaties geldt een standstill beginsel totdat aan de norm van 10^{-6} wordt voldaan. Voor kwetsbare bestemmingen die zich binnen een gebied bevinden met een plaatsgebonden risico hoger dan 10^{-5} is sprake van een dringende sanering.

Groepsrisico

Voor het groepsrisico is een oriëntatiewaarde vastgesteld die afhankelijk is van het aantal dodelijke slachtoffers per kilometer transportroute:

- Voor 10 of meer dodelijke slachtoffers is de oriëntatiewaarde gelijk aan 10^{-4} ;
- Voor 100 of meer dodelijke slachtoffers is deze gelijk aan 10^{-6} ;
- Voor 1000 of meer dodelijke slachtoffers is deze gelijk aan 10^{-8} .

Van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico mag door het bevoegd gezag gemotiveerd worden afgeweken.

Over elke overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of een toename van het groepsrisico moet het groepsrisico worden betrokken door het bevoegd gezag bij de vaststelling van een omgevingsbesluit (bestemmingsplan, inpassingsplan, projectbesluit, etc.). Over de deze toename van het groepsrisico moet een verantwoording worden afgelegd. In de motivering van dit besluit moeten de volgende gegevens worden opgenomen:

- Het groepsrisico;
- Indien van toepassing: het eerder vastgestelde groepsrisico;
- Een aanduiding van het invloedsgebied (1% letaliteitcontour);

- De aanwezige dichtheid van personen en de in de toekomst redelijkerwijs voorzienbare dichtheid per hectare in dit invloedsgebied;
- Een aanduiding van de redelijkerwijs voorzienbare vervoersstromen in de toekomst (periode van 10 jaar) en de invloed daarvan op de hoogte van het groepsrisico;
- De bijdrage in hoofdlijnen van de aanwezige en van de redelijkerwijs voorzienbare toekomstige (beperkt) kwetsbare objecten aan de hoogte van het groepsrisico;
- De mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico, zowel nu als in de toekomst (periode van 10 jaar) met betrekking tot het vervoer en de ruimtelijke ontwikkelingen en de voor- en nadelen hiervan;
- De mogelijkheden van de voorbereiding op de bestrijding van en de beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
- De mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de vaarweg om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Wat de berekening van het groepsrisico betreft moet bij de vaarwegen worden uitgegaan van de in de circulaire Rnvgs genoemde vervoerhoeveelheden voor LF1- en LF2-stoffen (met name benzine). Deze vervoershoeveelheden zijn gebaseerd op een maximale benutting van de groeiruimte voor het vervoer. Voor de overige vaarwegen moet worden uitgegaan van bekende telgegevens met een groeiprognose voor de toekomst. Het groepsrisico langs vaarwegen moet conform de circulaire worden berekend met het door het ministerie van Infrastructuur en Milieu beschikbaar gestelde rekenpakket RBM II (algemene kwantitatieve risicoanalysemethodiek, geschikt voor eenvoudige situaties).

Voor complexe situaties kan een specifieke kwantitatieve risicoanalyse (QRA) vereist zijn.

BIJLAGE 3 Overzicht kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten

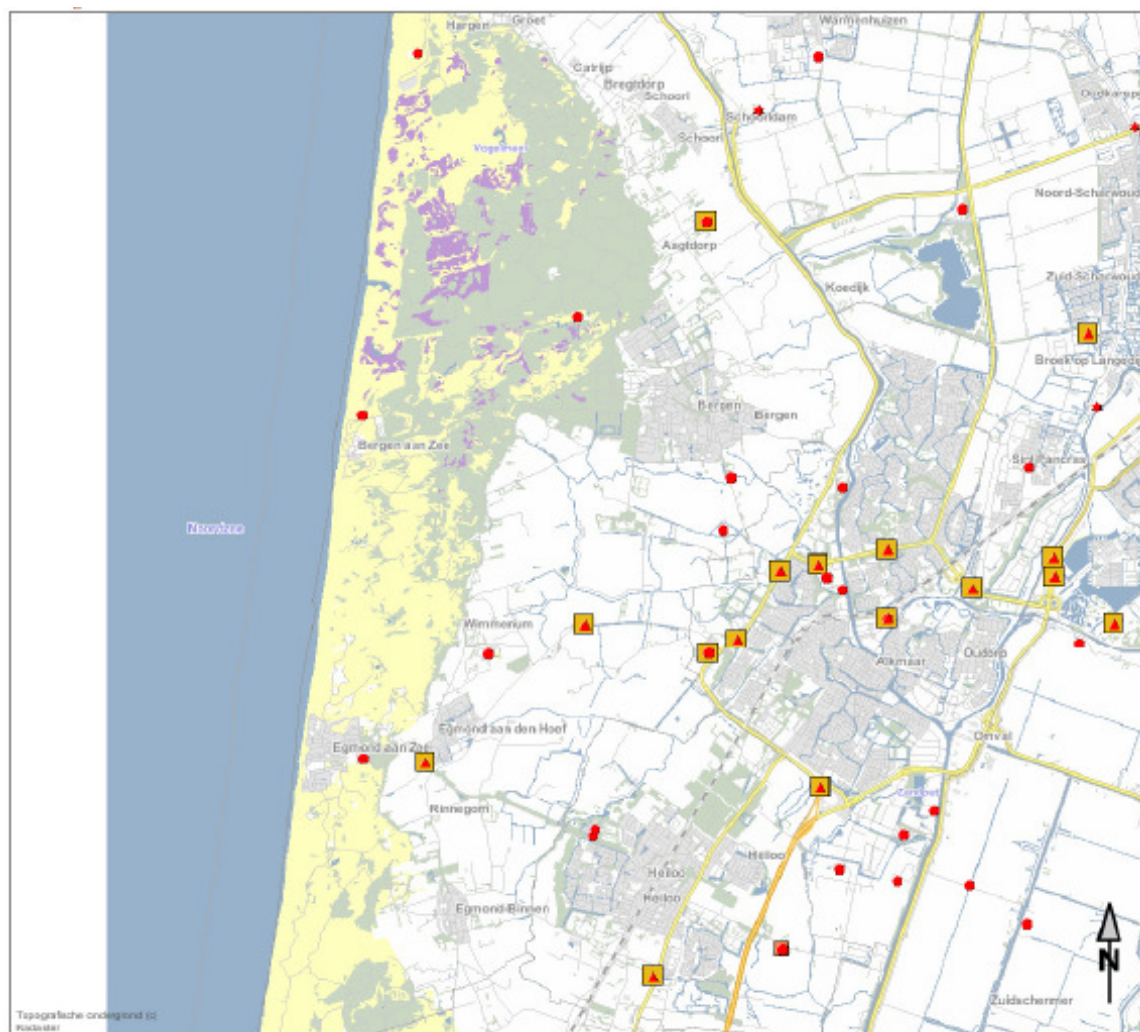
Beperkt kwetsbaar object

- a. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare; dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Kantoorgebouwen en logiesgebouwen met een bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 1500 m² per object;
- c. Restaurants, voor zover hierin geen grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn;
- d. Winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 2000 m², voor zover zij geen onderdeel uitmaken van een complex waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd, waarvan het gezamenlijk bruto oppervlak meer dan 1000 m² bedraagt en waarin een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- e. Sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
- f. Sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;
- g. Bedrijfsgebouwen, voor zover het geen gebouwen zijn waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn zoals:
 - a) kantoorgebouwen en hotels met een bruto oppervlak van meer dan 1500 m² per object;
 - b) complexen, waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal oppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- h. Objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
- i. Objecten met een hoge infrastructurale waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur.

Kwetsbaar object

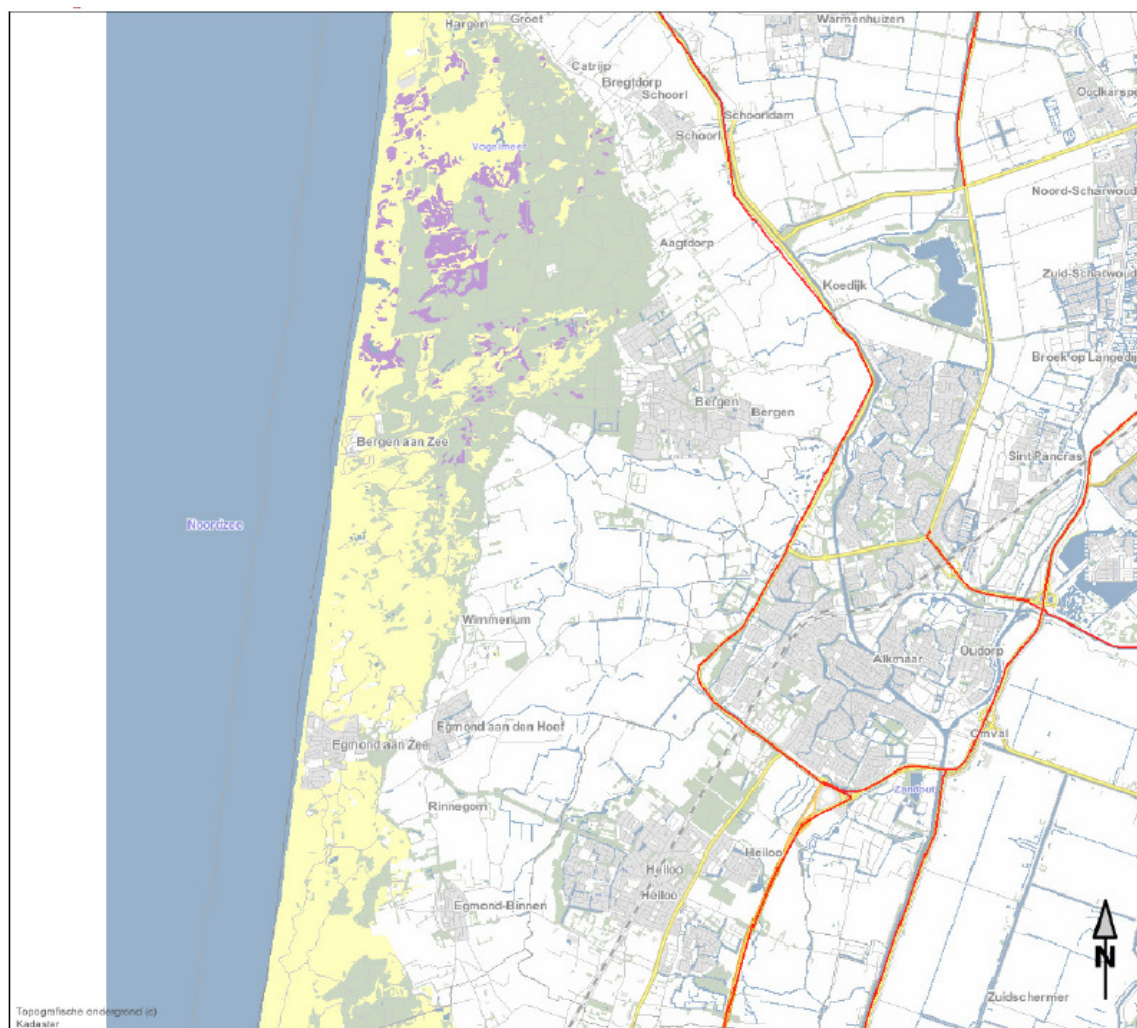
- a. Woningen, niet zijnde verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare of dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
 - a) ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
 - b) scholen;
 - c) gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
- c. Gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn, zoals:
 - a) kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object;
 - b) complexen, waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- d. Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen van het jaar.

BIJLAGE 4 Kaart risicovolle inrichtingen

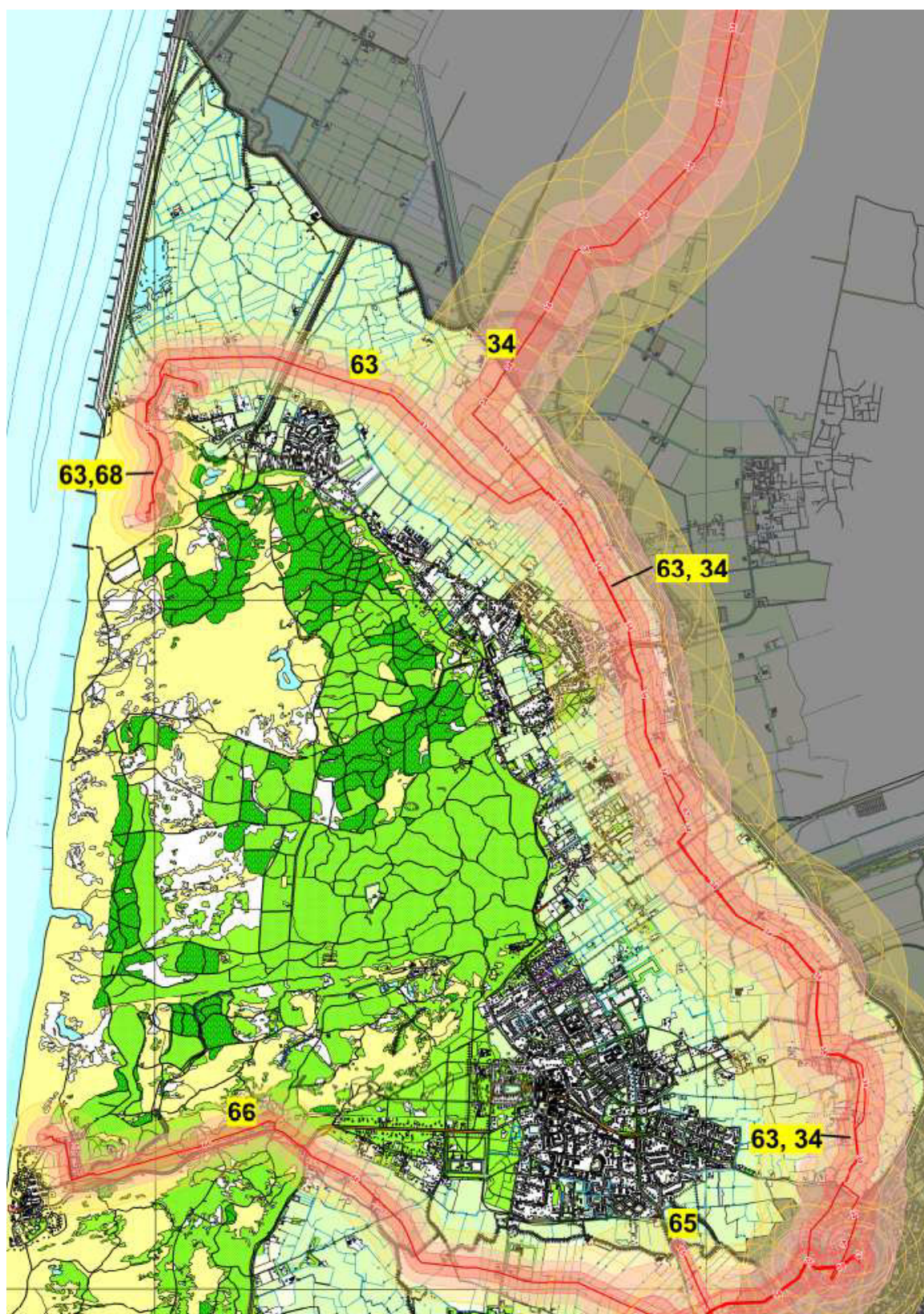

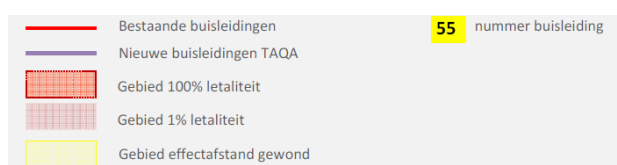
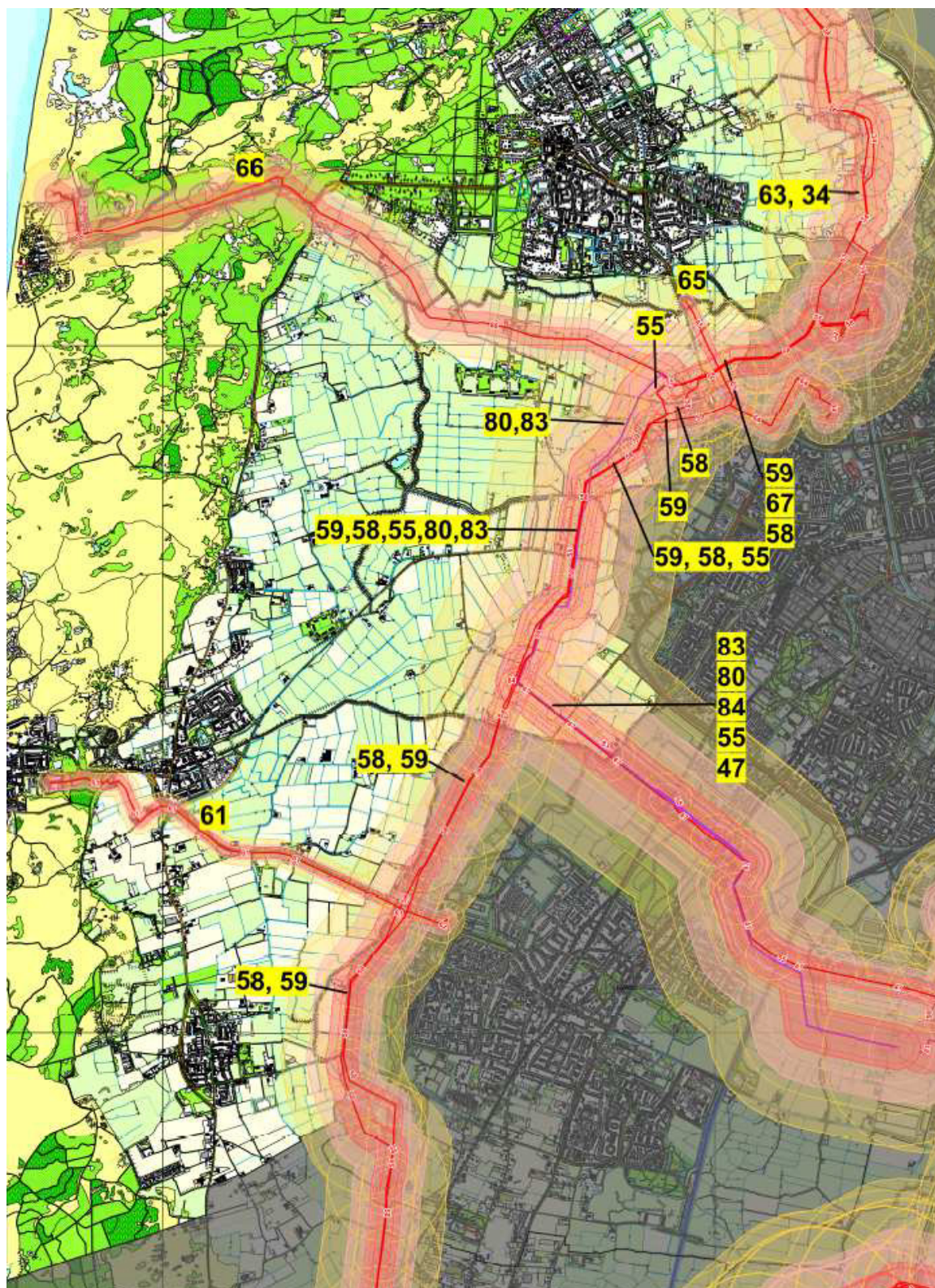
- ☒ Veiligheidsafstanden
- ☒ Natuurlijke omgeving
- ☒ Gebouwde omgeving
- ☒ Technologische omgeving
 - ☒ Incidenten met brandbare, explosieve of giftige stof
 - ☐ Incident vervoer weg
 - ☐ Incident vervoer water
 - ☐ Incident spoorwag
 - ☐ Incident transport buisleidingen
 - ☐ Incident transport buisleidingen (gasu)
 - ☒ Incident stationaire inrichting
 - ☒ LPG
 - ☒ Opslag
 - ☒ Ammoniak
 - ☐ Emplacement
 - ☒ Vervoer
 - ☒ Vuurwerk
 - ☒ Ontplofbare stoffen
 - ☐ Delensie
 - ☒ Overig
 - ☒ Orzo
 - ☒ BEVI
 - ☐ Helosink

BIJLAGE 5 Kaart transportroute weg

BIJLAGE 6 Kaart hoge druk buisleidingen

BIJLAGE 7 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

Gelijk met het actualiseren van de beleidsvisie externe veiligheid is ook het uitvoeringsprogramma externe veiligheid aangepast aan de huidige inzichten en wijzigingen die in wet- en regelgeving hebben plaatsgevonden. Ook de consequenties die samenhangen met jurisprudentie die de afgelopen periode is ontstaan zijn hierin meegenomen.

In de afgelopen periode zijn ook nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan. Denk hierbij aan vorming van Regionale Uitvoeringsdiensten en de gevolgen van het in werking treden van de Wet veiligheidsregio's.

De aanpassingen hebben geleid tot een actueel uitvoeringsprogramma op basis waarvan de komende jaren robuuste afwegingen kunnen worden gemaakt.